

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU**

**NASTAVNI
PLAN I PROGRAM**
akademska 2008/09. godina

Sarajevo, maj 2008.

ODSJEK ZA PSIHLOGIJU

Razlozi za pokretanje studija psihologije proizlaze iz velikog interesa i potreba suvremenog društva za psiholozima, tako da danas skoro da i nema društvene djelatnosti ili sistema (npr. obrazovanje, zdravstvo, privreda i dr.) gdje psihologija nije direktno ili indirektno uključena. Naime, psiholozi se kao stručnjaci zapošljavaju u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, te andragoškim centrima. Mnogi rade kao profesori psihologije u srednjim i višim školama. U visokoškolskim i znanstvenim institucijama zaposleni su na području edukacije odgajatelja, učitelja i nastavnika, socijalnih radnika, liječnika, kineziologa, kriminologa, politologa. Određeni broj psihologa bavi se i znanstveno-istraživačkim radom.

Također, u suvremenom društvu psiholozi su angažirani i u savjetovalištim za mentalno zdravlje, ovisnost i penologiju, zatim u savjetovalištim za djecu i mlade, te u bračnim savjetovalištim. Psiholozi rade i u ustanovama poput psihijatrijskih i neuroloških klinika, klinika za ovisnike, klinika za djecu, starce, mentalno retardirane itd.

Dio psihologa se zapošljava i u ustanovama za profesionalnu orijentaciju i selekciju, zatim u zavodima za zapošljavanje, u zaštiti na radu, proizvodnim radnim organizacijama te različitim korporacijama u sektorima za upravljanje ljudskim potencijalima i sl.

U posljednje vrijeme mnogi su psiholozi zaposleni u bankama, sudstvu, policiji, vojsci i sredstvima javnog informiranja.

Osim navedenog, psiholozi se zapošljavaju u znanstveno-istraživačkim institucijama te službama različitih ministarstava (privreda, pravosuđe, školstvo, zdravstvo, socijalna skrb, promet).

Znatan broj psihologa, nakon usvajanja zakona o psihološkoj djelatnosti u Bosni i Hercegovini, odlučivat će se za privatnu praksu (psihoterapeutska djelatnost i angažman u privatnim savjetovalištim).

U cijeloj Evropi su studiji psihologije slično koncipirani, te obično traju pet akademskih godina. Kroz različite oblike poslijediplomskih studija i cjeloživotnog obrazovanja postoji mogućnost i za permanentno usavršavanje i usmjeravanje u posebna psihologijska područja nakon diplomiranja. Naime, nakon završetka diplomskog studija otvorena je mogućnost za kontinuirano poslijediplomsko znanstveno usavršavanje radi stjecanja doktorata znanosti iz psihologije.

Dodiplomski i diplomski studijski program psihologije Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osmišljen je u skladu s postavljenim zahtjevima i okvirima Zajednice evropskih društava psihologa. EFPPA (Zajednica evropskih društava psihologa) je izradila okvir obrazovanja psihologa koji će biti osnovica za evropsku diplomu psihologa. Taj okvir napravljen je sukladno Bolonjskoj deklaraciji i predviđa petogodišnji studij po načelu 3+2, s tim da Dodiplomski studij ne osposobljava studente za zanimanje psihologa ni u kojem obliku.

DOSADAŠNJA ISKUSTVA U PROVOĐENJU EKVIVALENTNIH ILI SLIČNIH PROGRAMA I PLANI ZA RAZVOJ ODSJEKA ZA PSIHLOGIJU

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osnovan je 1989. godine i predstavlja prvi i najstariji studij psihologije u Bosni i Hercegovini. Dosadašnjim programima, koji se već 19 godina kontinuirano razvijaju i unapređuju, obrazovan je veći broj psihologa. Nastavnici svih nastavno-znanstvenih zvanja i suradnici, koji učestvuju u izvođenju nastave u okviru studija psihologije, svoja stručna, znanstvena i nastavna iskustva stekli su tokom kraćih i dužih boravaka na univerzitetima širom Evrope (Hrvatska, Slovenija, Njemačka, Francuska, Švedska, Srbija, Crna Gora, itd.).

Trenutno je na Odsjeku stalno zaposleno šest nastavnika i šest suradnika. U nastavi učestvuju i jedan profesor emeritus te tri gostujuća nastavnika. U toku je i dalje popunjavanje Odsjeka novim kadrovima, pa se očekuje da će se tokom akademske 2008/2009. godine u nastavni proces uključiti još nekoliko nastavnika i asistenata, kao i da će se povećati broj nastavnika kada doktoriraju suradnice koje dovršavaju svoje disertacije.

Odsjek za psihologiju je u 2008. godini krenuo s razvojem Centra za psihološka istraživanja, edukaciju i savjetovanje. Nastavno-naučno vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, na sjednici održanoj 22. 01. 2008. godine, usvojilo je Elaborat o osnivanju Centra za psihološka istraživanja, edukaciju i savjetovanje (CPIES),

koji je pripremio Odsjek za psihologiju. CPIES je na taj način osnovan kao dio Centra za naučno-istraživački rad Filozofskog fakulteta u Sarajevu. Predviđeno je da CPIES bude okosnica kako nastavnog tako i naučno-istraživačkog rada u koji će biti uključeni zaposlenici Odsjeka, Fakulteta i Univerziteta u Sarajevu, ali i sami studenti. Trenutno, Odsjek aktivno traži sredstva za nabavku adekvatne kompjuterske i laboratorijske opreme. Unapređenjem kadrovske situacije na Odsjeku te opremanjem Centra za psihološka istraživanja, edukaciju i savjetovanje, Odsjek planira intenziviranje aktivnosti na pripremi i provođenju naučno-istraživačkih i primijenjenih projekata od kojih će koristiti imati kako akademska tako i šira društvena zajednica u Bosni i Hercegovini.

Studenti na Odsjeku za psihologiju studiraju u statusu redovnih i samofinansirajućih studenata. Svi studenti, bez obzira na status, dužni su redovno pohađati predavanja i vježbe. U akademskoj 2007/2008. godini na Odsjeku je studiralo ukupno 327 studenata, uključujući i apsolvente. Planom upisa za akademsku 2008/2009. godinu predviđeno je da se u prvu godinu studija upiše 30 redovnih i 30 samofinansirajućih studenata.

Odsjek za psihologiju omogućit će određenom broju studenata koji su završili I ciklus studija izvan Filozofskog fakulteta u Sarajevu da nastave studij u II ciklusu. Također se predviđa da će se ulazak u II ciklus studija omogućiti, pod određenim uvjetima, i studentima koji su završili četverogodišnji studij, nakon što se donesu odgovarajuće odluke na Fakultetu i Univerzitetu u Sarajevu.

MOGUĆI PARTNERI IZVAN VISOKOŠKOLSKOG SISTEMA

U mnogim vladinim i nevladinim organizacijama (međunarodnim i lokalnim) evidentan je nedostatak psihologa, te je stoga planirana intenzivnija, kontinuirana suradnja nastavnika i studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu s navedenim organizacijama. Naime, može se očekivati da će mnoge društvene (obrazovanje, znanost, zdravstvo, socijalna zaštita, vojne institucije i sl.) i privredne institucije (npr. sektori upravljanja ljudskim potencijalima, marketing i sl.) u budućnosti pokazati veći interes za daljnji razvoj našeg studija psihologije, te samim tim i za obrazovanje psihologa tako što će se omogućiti izvođenje jednog dijela nastave i prakse studenata u navedenim institucijama. Dodatno, jedan od pravaca uspostavljanja partnerskih odnosa s društvenim i privrednim institucijama i organizacijama jeste razvoj naučno-istraživačkih projekata te primjena naučnih saznanja u praksi.

OTVORENOST STUDIJA ZA POKRETLJIVOST STUDENATA

Odsjek za psihologiju u Sarajevu zainteresiran je za postizanje maksimalne otvorenosti studija i pokretljivosti studenata kako unutar Bosne i Hercegovine tako i u evropskim okvirima, što je u skladu s temeljnim načelima Bolonjske deklaracije. Na Odsjeku smo nastojali organizaciju ovog studija u potpunosti uskladiti s preporukama Evropskog okvira za obrazovanje psihologa (EuroPsyT) te tako ujedno omogućiti da studij psihologije bude kompatibilan s ostalim studijima psihologije širom Evrope.

NAZIV STUDIJA

Dodiplomski studij društvenih znanosti – smjer psihologija
Diplomski studij psihologije

NOSITELJ STUDIJA I IZVOĐAČ STUDIJA

Nositelj redovnog dodiplomskog i diplomskog *studija psihologije* je Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
Izvođač studija je Odsjek za psihologiju.

TRAJANJE STUDIJA

Jednopedmetni studij psihologije traje pet godina i to u dva ciklusa:

I. ciklus Dodiplomski studij – 6 semestara (tri godine)

II. ciklus Diplomski studij – 4 semestra (dvije godine)

UVJETI UPISA NA STUDIJ

Na **dodiplomski studij psihologije** mogu se upisati kandidati koji su:

- a) završili četverogodišnju srednju školu
- b) prijavili se na konkurs za upis na dodiplomski studij psihologije
- c) položili prijemni (kvalifikacioni) ispit

Uvjeti upisa na **diplomski studij psihologije** su:

- a) završen dodiplomski studij psihologije
- b) završen srodni dodiplomski studij (najmanje trogodišnji), koji je *ekvivalent* dodiplomskom studiju psihologije u Sarajevu (što podrazumijeva evaluaciju programa, koju vrši Odsjek za psihologiju iz Sarajeva, te polaganje razlike ispita, kojem pristupa kandidat, što opet određuje sarajevski Odsjek za psihologiju)
- c) prijava na konkurs za upis na diplomski studij psihologije

DIDIPLOMSKI STUDIJ

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na dodiplomskom studiju (I studijski ciklus) jest 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio dodiplomski studij, student mora u toku ovog ciklusa skupiti ukupno 180 ECTS studijskih bodova.

Broj ECTS bodova za pojedinačne predmete utvrđen je u skladu s brojem sati studentskog opterećenja potrebnog za usvajanje predviđenoga gradiva (uključujući kako broj sati nastave tako i broj sati individualnog rada studenta). Međutim, neki predmeti imaju veći broj ECTS bodova u odnosu na broj bodova koji se dobije formulom za izračunavanje studijskih bodova. Razlozi za to su sljedeći: Uvod u psihopatologiju i Psihopatologija predstavljaju uvodne predmete za kliničku grupu predmeta i kao takvi podrazumijevaju veći angažman studenata od onoga koji je predviđen navedenim brojem sati predavanja i vježbi. Predmetu Etika istraživačke i stručne djelatnosti psihologa dodijeljen je veći broj ECTS bodova s obzirom na to da u Bosni i Hercegovini u ovom trenutku ne postoji etički kodeks psihologa, što zahtijeva usporedni pristup analizi kodeksa drugih država.

Statistička obrada podataka pomoću računara, Psihofiziologija spavanja, Psihologija roditeljstva, Psihologija sporta, Socijalne kognicije, Psihologija u zajednici, Multivarijantne metode, Politička psihologija, Psiholog u skrbi za starije ljude, Forenzična psihologija, Razvojna psihopatologija, Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi, Psihologija u marketingu, Procjena i tretman psihičkih poremećaja, Metodika nastave psihologije su izborni predmeti. Njihovo bodovanje utvrđeno je u odnosu na broj bodova temeljnih predmeta. Usljed ovakvog usklađivanja, izborni predmeti su bodovani grupno (tj. nisu tretirani kao pojedinačni predmeti). Dodatno, kako izborne predmete biraju sami studenti te kako ovi predmeti na neki način predstavljaju i stručno usmjeravanje, od studenata se očekuje dodatni napor u njihovom savladavanju.

Veći broj bodova u slučaju predmeta Pojedinaac i socijalne interakcije i Psihologija grupa i međugrupnih odnosa predstavlja statistički artefakt.

Tokom dodiplomskog studija student upoznaje osnove različitih psihologijskih teorija, metoda i disciplina. Dakle, završetkom *I. ciklusa* studija psihologije, tj. dodiplomske faze, student/ica stječe temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za uspješan nastavak studiranja psihologije (i drugih sličnih studija).

U skladu s evropskim standardima, ovaj program ne pruža nužne kompetencije za samostalno obavljanje psihološke prakse bilo koje vrste. Nakon završenog preddiplomskog studija studenti se mogu zaposliti na različitim vrstama administrativnih poslova višeg stupnja, ali se **ne mogu** baviti stručnim poslovima psihologa.

Ako student/ica odluči nastaviti studij na diplomskoj razini, onda se može uključiti na studijske programe u području društvenih znanosti i obrazovanja na ustanovi predlagaču ili drugim ustanovama u Bosni i Hercegovini (sociologija, socijalni rad, antropologija, pedagogija, filozofija, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, predškolski odgoj, razredna nastava, informacijske znanosti, ekonomija, novinarstvo i dr.).

DIPLOMSKI STUDIJ

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na diplomskom ciklusu studija (II. studijski ciklus) je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio diplomski studij, student mora u toku ovog ciklusa skupiti ukupno 120 ECTS studijskih bodova, odnosno ukupno za I. i II. studijski ciklus 300 ECTS studijskih bodova.

Tokom diplomskog studija student se osposobljava za samostalan rad psihologa. Dakle, temeljni cilj ove *drugog ciklusa* studiranja psihologije jeste stjecanje nužnih istraživačkih i stručnih kompetencija za samostalan rad u psihologiji.

Za praćenje ovog programa uvjet je završen dodiplomski studij psihologije na nekom od bosanskohercegovačkih i drugih evropskih univerziteta, čiji je studij organiziran u skladu s temeljnim načelima Bolonjske deklaracije, a kojim se stječe naziv *bakalaureat društvenih znanosti, smjer psihologija*. Kandidati sa srodnih studija iz Bosne i Hercegovine i inostranstva mogu također nastaviti diplomski studij psihologije, ali samo nakon pozitivne evaluacije programa njihovog preddiplomskog studija i polaganja razlike ispita, što određuje Odsjek za psihologiju u Sarajevu.

Psiholozi se, kao stručni suradnici, zapošljavaju u svim djelatnostima suvremenog društva: predškolske institucije, osnovne i srednje škole, visokoškolsko obrazovanje, socijalna skrb, zapošljavanje, zdravstvo, privreda, policija, vojska, trgovina (marketing), državne i upravne institucije (kao što su privredne i slične komore, državni zavodi za socijalnu skrb itd.).

STRUČNI NAZIVI I AKADEMSKE TITULE KOJE SE STJEČU ZAVRŠETKOM STUDIJA

Akadske titule, stručna zvanja i zvanja utvrdit će se posebnim prilogom, koji je sastavni dio Plana i programa.

U toku dodiplomskog studija student će ukupno odslušati i položiti 39 jednosemestralnih predmeta. Na završetku dodiplomskog studija predviđena je i izrada **završnog dodiplomskog rada**. Njegovom izradom i prezentacijom na javnoj prezentaciji student završava studij i stječe stručni naziv **bakalaureat društvenih znanosti, smjer psihologija**.

Nakon završenog I. i II. ciklusa studija student stječe stručni naziv **magistar/magistra psihologije**. U dodatku diplomi se bliže pojašnjava koje je predmete/kolegije student slušao tokom svih pet godina studija i za šta je osposobljen s diplomom koju stječe sa ukupno ostvarenih 300 ECTS studijskih bodova.

IZVOĐENJE NASTAVNOG PROCESA

Iako je nastavna materija koja se izučava na studiju psihologije na Odsjeku za psihologiju postavljena stepenasto i međusobno je sadržinski povezana, te se očekuje da je student savladava postepeno prelaskom iz niže godine studija u višu, svaki predmet je postavljen autonomno u odnosu na druge predmete, pa se u njihovom ukupnom savladavanju u zbiru svih predmeta za svaki semestar nalazi i temeljni uvjet za upisivanje narednog, višeg semestra studija. Ukoliko student ne završi sve obaveze iz nekog predmeta, on/a se upućuje da ga još jednom ponovi u toku studija, ali pri tome može upisati u narednom semestru ukupno onoliko predmeta koliko je u njemu predviđeno, ali ne i predmet koji je blisko (uvjetno) povezan sa onim koji nije položio/la ako predmet iz narednog semestra ima status naprednog u odnosu na prethodni ili uvjetni. Student može ponoviti pohađanje najviše dva predmeta iz prethodnog semestra kada se taj predmet ponovo organizira u okviru nastavnog procesa u narednoj akademskoj godini. Ukoliko student nije izvršio obaveze iz više od dva predmeta, smatra se da on/a ne može dalje pohađati nastavu u tekućoj akademskoj godini, te mu se status studenta nalazi u mirovanju do naredne akademske godine. Ako i u narednoj akademskoj godini u istom ponovljenom semestru student ne izvrši obaveze iz tri i više predmeta, on/a gubi pravo na daljnje studiranje na Odsjeku za psihologiju.

PREDMETI ILI KOLEGIJI

Nastavnim programom propisani nastavni predmeti dijele se na **zajedničke** ili opće, **obavezne, izborne predmete sa odsječke (unutrašnje) liste izbornih predmeta** te **izborne predmete s fakultetske (vanjske) liste izbornih predmeta**. Osim toga, pojedini predmeti imaju i status **osnovnih** ili **prethodnih kolegija**, koji su uvjet za upisivanje **naprednih** ili **studijski povezanih kolegija** u okviru određene nastavne oblasti.

Zajednički (fakultetski) ili **opći predmeti** se u pravilu organiziraju u prve dvije godine studija, a za studente psihologije to su: Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 i 2 (u I i II semestru) te Strani jezik 1 i 2 (u I i II semestru)¹.

U **obavezne predmete** ili kolegije spadaju svi predmeti koji su utvrđeni nastavnim planom i programom, a koji se nalaze na ponuđenoj listi predmeta po svakom semestru za narednu akademsku godinu.

Na listi **izbornih predmeta s matičnog studija (odsječka ili unutrašnja lista izbornih predmeta)** nalaze se predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja dopunskim sadržajima na posebno zanimljiv i pristupačan način. U pravilu se na listi izbornih predmeta nalaze neke studijske discipline koje mogu obogatiti i proširiti znanja iz osnovnih predmeta (npr. Statistička obrada podataka pomoću računara, Psihologija komuniciranja, Psihologija nadarenosti, Osnove traumatske psihologije itd.) ili su povezani sa izučavanjem nekog određenog fenomena ili pitanja povezanih s materijom iz osnovnih studija. Ove predmete student bira uz konsultaciju s predmetnim nastavnikom prema svojim studijskim opredjeljenjima i interesovanjima². Izborni predmeti koje student upiše postaju za njega/nju obavezni predmeti.

Osim obaveznih i izbornih predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste, propisanih nastavnim programom, studenti izborne predmete biraju i iz cjelokupne ponude predmeta s **fakultetske (vanjske) liste izbornih predmeta, koja važi za sve odsjeke Filozofskog fakulteta u Sarajevu**.

Prilikom upisa na dodiplomski studij Odsjeka za psihologiju student prihvata obavezu da pohađa nastavu i izvršava sve studijske obaveze predviđene u važećem nastavnim planu i programu. To znači da će pohađati propisani broj osnovnih i naprednih predmeta po svakom semestru, odnosno da će uz konsultaciju predmetnih nastavnika i suradnika i odobrenje šefa odgovarajuće katedre i/ili Odsjeka za psihologiju profilirati svoja akademska i stručna interesovanja kroz zajedničke, obavezne, izborne i predmete s fakultetske (vanjske) liste izbornih predmeta, te kroz ostale studijske obaveze.

Odsjek za psihologiju će na uvodnim satima studijske orijentacije upoznati studente I godine studija s pravilima studiranja, nastavnim planom i programom, načinom izvođenja nastavnog procesa, predviđenim opterećenjem studenata u toku ukupnog opterećenja po sedmici nastave, odnosno ukupnim obavezama u toku semestra, akademske godine i cijelog studija, a posebno o studentskim obavezama i pravima za vrijeme studiranja.

FOND NASTAVNIH SATI

U okviru nastavnog procesa predviđen je ukupni fond sedmičnog opterećenja od ukupno 40 sati. Od toga, fond nastave iznosi 20 kontakt-sati tokom svake sedmice u okviru jednog semestra, koji je uzet kao osnovna mjera za savladavanje nastavnoga gradiva tokom cjelokupnog studija. U jednoj akademskoj godini nastava se organizira u dva semestra, od kojih **zimski** traje od sredine septembra tekuće do početka januara sljedeće kalendarske godine, a **ljetni** od sredine februara do kraja maja kalendarske godine. **Ukupan fond nastave iznosi 44 sedmice godišnje**, od čega se **u svakom semestru planira 15 sedmica** tokom kojih student prati nastavu u vidu **predavanja (P), vježbi (V) i seminara (S)**. Preostalih 14 sedmica predviđeno je za održavanje dopunske nastave u vidu grupnih konsultacija, za dovršavanje pojedinih studentskih obaveza, te završnih ispita, kao i pauza između semestara. U okviru nastavnog procesa organiziraju se i konsultacije, posjete i praksa u institucijama,

¹ Studijski predmeti stranih jezika koje studenti mogu slušati tokom I i II semestra su: engleski jezik (šifra FIL ANG 103 i 104), njemački jezik (FIL GER 103 i 104), francuski jezik (FIL FRA 103 i 104), italijanski jezik (FIL ITA 103 i 104), španski jezik (FIL SPA 103 i 104), ruski jezik (FIL RUS 103 i 104), arapski jezik (FIL ARA 103 i 104), perzijski jezik (FIL PER 103 i 104), turski jezik (FIL TUR 103 i 104).

² U IX semestru studenti biraju dva izborna predmeta s ponuđene odsječke (unutrašnje) liste izbornih predmeta.

rad u računarskom centru Odsjeka, rad u čitaonici i biblioteci Fakulteta, kao i drugi povremeno organizirani oblici nastave.

Jedan nastavni sat traje 45 minuta, a između sati postoji akademska pauza od 15 minuta. Prisustvo svim vidovima nastave je obavezno i o njemu se vodi uredna evidencija na osnovu koje student nakon odslušanog semestra dobija potpis od predmetnog nastavnika i/ili suradnika. U toku semestra student može neopravdano odsustvovati najviše 20% od ukupnog fonda sati nastave po pojedinom predmetu, odnosno tri puta. Student koji neopravdano izostane s nastave više od tri puta u toku semestra neće dobiti potpis, a time gubi i mogućnost da pristupi završnoj provjeri znanja. U formalnom i stvarnom smislu student na taj način gubi semestar koji je upisao i mora se pismeno obratiti Vijeću Odsjeka za psihologiju s molbom da ponovi taj semestar još jednom u toku studija. Ukoliko je predmet koji je pohađao u statusu prethodnoga kolegija, student ne može upisivati napredni kolegij ili s njim povezane kolegije sve dok ne ponovi semestar i izvrši sve predviđene obaveze, uključujući i uspješno položen završni ispit.

DRUGE STUDIJSKE OBAVEZE

U toku trajanja nastave od studenta se očekuje, osim urednog pohađanja svih vidova nastave, i aktivno učešće na satu u vidu usmenog postavljanja pitanja i/ili nuđenja odgovora u okviru obrađivanja nastavne jedinice, davanje usmenog i pismenog doprinosa kod izvođenja vježbi, sudjelovanje u diskusiji o pojedinim temama u okviru seminara, izrada domaćih zadataka u predviđenim rokovima jednostavnijim istraživanjima na zadate teme kroz sekundarne izvore u biblioteci ili korištenjem multimedijalnih nastavnih sredstava, uključujući i pretraživanje web stranica, te njihovo prezentiranje na satu; izrada jedinog individualnog seminarskog rada kraćeg obima (7–9 kartica teksta ili do 2.500 riječi) ili sudjelovanje u radu grupe od 2 do 3 studenta na izradi većeg seminarskog rada (10–12 kartica teksta ili do 5.000 riječi). Na kraju dodiplomskog studija, student je dužan da, nakon konsultacije s nastavnikom ili suradnikom, obradi temu iz jednog od nastavnih modula ili oblasti u obliku završnog dodiplomskog rada (12–15 kartica teksta ili oko 5.000 riječi), čiju konačnu verziju javno prezentira pred ostalim studentima nakon što ju je odobrio njegov/njen predmetni mentor/mentorica.

PROVJERE ZNANJA

U okviru trajanja nastavnog procesa u toku svakog semestra od 15 sedmica nastave mogu se organizirati **povremene i redovne provjere znanja** u vidu pismenih i/ili usmenih testova, kvizova, praktikuma, esejskih radova, kolokvija ili drugih vidova ispitivanja najmanje dva puta u semestru. Studenti su obavezni pristupiti svim provjerama znanja. Prva redovna provjera znanja (polusestrialni parcijalni ispit) u pravilu se obavlja nakon prvih sedam odslušanih sedmica nastave, a druga nakon drugih sedam odslušanih sedmica nastave (semestralni ispit). Ove provjere znanja mogu se prihvatiti i kao kumulirani pismeni ispit ukoliko je postignuti rezultat nakon obje provjere znanja pozitivan za svaku pojedinačnu provjeru i iznosi najmanje 60% u ukupnoj vrijednosti od 100% predviđenog i/ili traženog ukupnog fonda znanja i vještina. Student koji ne ostvari ovaj rezultat ili koji želi postići veću ocjenu od one koju je stekao na ovaj način, ima mogućnost da pristupi završnoj provjeri znanja u redovnom roku (integralni kumulativni ispi), koji se organizira najkasnije sedam dana nakon završene 15. sedmice nastave.

Završna provjera znanja (ispit) se organizira samo kao pismeni, ili kao i pismeni i usmeni dio ispita. Ispite iz obaveznih predmeta te iz izbornih predmeta s matičnog odsjeka studenti Odsjeka za psihologiju polažu pismeno. Ispitu može pristupiti student koji je zadovoljio sve programom propisane obaveze te se blagovremeno prijavio za polaganje završnog ispita najkasnije tri (3) sedmice prije nego što će se ispit održati prema objavljenom akademskom kalendaru.

Rezultati pismenih ispita iz svakog ispitnog roka, kao i druga evidencija o obavljenom nastavnom procesu (seminarski radovi, prezentacije i sl.), čuvaju se do početka slijedeće školske godine.

Ispitni rokovi su:

1. redovni zimski ispitni rok, koji se organizira u 15. sedmici nastave, ili u prvoj narednoj (15+1 ili 16) sedmici od početka nastave u zimskom semestru;

2. dopunski („popravni“) zimski ispitni rok, koji se organizira u periodu od četiri (4) sedmice nakon završetka nastave u zimskom semestru (15+4) ili najkasnije u 19. sedmici od početka nastave u zimskom semestru;
3. redovni ljetni ispitni rok, koji se organizira u 15. sedmici nastave, ili u prvoj narednoj (15+1 ili 16) sedmici od početka nastave u ljetnom semestru;
4. dopunski („popravni“) ljetni ispitni rok, koji se organizira u periodu od četiri (4) sedmice nakon završetka nastave u ljetnom semestru (15+4) ili najkasnije u 19. sedmici od početka nastave u ljetnom semestru.

Ispiti su javni i student ima pravo, ako polaže usmeno, zahtijevati prisustvo javnosti. Ispit se mora završiti u toku pet radnih dana od dana otpočinjanja usmenog dijela ispita, osim u posebno opravdanim slučajevima koji će biti blagovremeno obznanjeni odlukom Vijeća Odsjeka i/ili Fakulteta. Rezultati ispita su javni, a student ima pravo uvida u ispitnu dokumentaciju.

Student je obavezan da pristupi završnoj provjeri znanja u vrijeme i prostoriji koja je blagovremeno označena kao mjesto polaganja ispita. Ukoliko se student prijavio za ispit, a ne pojavi se na provjeri znanja ili ako u toku trajanja ispita odustane od polaganja, smatrat će se da je pristupio provjeri znanja, a da nije položio ispit u datom roku. Ukoliko student nakon obavljene provjere znanja u prvom terminu ispitnog roka ne položi cijeli ispit ili njegov sastavni dio, ili ako iz bilo kojih drugih opravdanih razloga (bolest, viša sila i sl.) ne pristupi cijelom ispitu ili njegovom sastavnom dijelu u tom roku, može se prijaviti za novo polaganje još jednom u istom roku u drugom terminu i to nakon završetka ispita u prvom terminu iz datog predmeta. Prijava za drugi termin se podnosi najkasnije sedam dana nakon završetka ispita u prvom terminu istog roka. Novi termin ispita organizira se najranije u periodu nakon četiri naredne sedmice. U tom razdoblju se organizira dopunska nastava u vidu konsultacija s nastavnicima i suradnicima tokom koje student ima mogućnost i da nadoknadi eventualne druge neizvršene nastavne obaveze (seminarski radovi, domaće zadaće, projekti i sl.) osim prisustva nastavi. Student ponovo pristupa dijelu ispita ili cjelokupnom ispitu prema objavljenom rasporedu za drugi termin istog roka.

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE PREDMETA

Nakon završetka semestra studenti/ce evaluiraju sve odslušane predmete (njihov sadržaj, način izvedbe, rad nastavnika/ce i odnos prema studentima).

STRUKTURA I REŽIM STUDIJA

Struktura studija i režim studiranja određeni su zahtjevima i preduvjetima pojedinih predmeta. Okvirni plan studija prikazan je u tablicama, a preduvjeti upisa pojedinog predmeta navedeni su u tački 3.2 uz opis svakog predmeta. Upis u sljedeći semestar uvjetovan je prikupljanjem dovoljnog broja ECTS bodova.

Osim slušanja i polaganja pojedinih predmeta, u studentske obaveze spada i studentska praksa, koja se obavlja tokom desetog semestra.

NASTAVAK STUDIJA NAKON NJEGOVOG PREKIDA

Uvjete pod kojima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja na jednom studijskom programu mogu nastaviti studij trenutno nije moguće odrediti dok ne bude poznata konačna verzija Statuta Univerziteta u Sarajevu, s kojim ti uvjeti moraju biti usklađeni.

**ODSJEK ZA PSIHLOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ**

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Uvod u psihologiju	FIL PSI 111	2	1	1	6
Psihologija	2.	Statistika u psihologiji 1	FIL PSI 112	2	0	2	6
Anatomija CNS-a	3.	Osnove anatomije CNS-a	FIL PSI 114	2	0	0	3
Psihologija	4.	Biološka psihologija 1	FIL PSI 116	2	0	2	6
Psihologija	5.	Povijest psihologije i psihološki pravci	FIL PSI 118	2	0	0	3
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3
Savremeni jezik	7.	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Osjeti i percepcija	FIL PSI 119	2	0	2	6
Psihologija	2.	Statistika u psihologiji 2	FIL PSI 113	2	0	2	6
Psihologija	3.	Biološka psihologija 2	FIL PSI 117	2	0	2	6
Psihologija	4.	Metodologija eksperimentalne psihologije	FIL PSI 120	2	0	2	6
Savremeni jezik	5.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	3
Savremeni jezik	6.	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Kognitivna psihologija 1	FIL PSI 211	2	0	2	5
Psihologija	2.	Motivacija i emocije	FIL PSI 218	2	0	0	5
Psihologija	3.	Uvod u razvojnu psihologiju	FIL PSI 213	2	0	2	5
Psihologija	4.	Metodologija neeksperimentalne psihologije	FIL PSI 214	2	0	2	6
Psihologija	5.	Psihometrija 1	FIL PSI 215	2	0	2	6
Pedagogija	6.	Pedagogija 1	FIL PED 203	1	0	1	3
Ukupno:				20			30

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Kognitivna psihologija 2	FIL PSI 212	2	0	2	6
Psihologija	2.	Psihologija djetinjstva i adolescencije	FIL PSI 219	2	1	2	7
Psihologija	3.	Neuropsihologija	FIL PSI 220	2	0	2	6
Psihologija	4.	Psihometrija 2	FIL PSI 216	2	0	3	7
Pedagogija	5.	Pedagogija 2	FIL PED 204	1	0	1	4
Ukupno:				20			30

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Uvod u psihologiju ličnosti	FIL PSI 311	2	1	1	6
Psihologija	2.	Psihologija odrasle dobi i starenja	FIL PSI 312	2	0	1	5
Psihologija	3.	Uvod u socijalnu psihologiju	FIL PSI 313	2	0	1	4
Psihologija	4.	Mentalno zdravlje	FIL PSI 314	2	1	1	5
Psihologija	5.	Uvod u psihopatologiju	FIL PSI 315	2	0	0	4
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	6.	Psihologija boli	FIL PSI 361	2	0	0	3
		Epistemologija	FIL PSI 362	2	0	0	3
		Psihologija komuniciranja	FIL PSI 363	2	0	0	3
		Psihologija nadarenosti	FIL PSI 364	2	0	0	3
	7.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	3
Ukupno:				20			30

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Psihologija ličnosti	FIL PSI 316	2	0	2	6
Psihologija	2.	Socijalna percepcija i stavovi	FIL PSI 317	2	0	1	4
Psihologija	3.	Uvod u edukacijsku psihologiju	FIL PSI 318	2	0	0	3
Psihologija	4.	Uvod u psihologiju rada	FIL PSI 319	2	0	0	3
Psihologija	5.	Uvod u kliničku psihologiju	FIL PSI 320	2	0	0	3
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	6.	Statistička obrada podataka pomoću računara	FIL PSI 365	2	0	0	3
		Psihofiziologija spavanja	FIL PSI 366	2	0	0	3
		Ekološka razvojna psihologija	FIL PSI 367	2	0	0	3
		Kroskulturalna psihologija	FIL PSI 368	2	0	0	3
		Osnove traumatske psihologije	FIL PSI 369	2	0	0	3
	7.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	3
Psihologija	8.	Završni dodiplomski rad	FIL PSI 399	0	3	0	5
Ukupno:				20			30

**ODSJEK ZA PSIHLOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ**

DRUGI CIKLUS STUDIJA

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Edukacijska psihologija: učenje i poučavanje	FIL PSI 411	2	1	2	6
Psihologija	2.	Klinička procjena	FIL PSI 413	2	1	3	7
Psihologija	3.	Pojedinac i socijalne interakcije	FIL PSI 414	2	0	1	6
Psihologija	4.	Psihopatologija	FIL PSI 415	2	0	0	4
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	5.	Psihologija roditeljstva	FIL PSI 461	2	0	0	4
		Psihologija sporta	FIL PSI 462	2	0	0	4
		Socijalne kognicije	FIL PSI 463	2	0	0	4
	6.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	3
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Edukacijska psihologija: motivacijsko-socijalni procesi	FIL PSI 416	2	1	2	6
Psihologija	2.	Odabir i razvoj osoblja	FIL PSI 412	2	0	2	6
Psihologija	3.	Uvod u savjetovanje i psihoterapiju	FIL PSI 418	2	0	2	5
Psihologija	4.	Psihologija grupa i međugrupnih odnosa	FIL PSI 419	2	0	1	6
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	5.	Psihologija u zajednici	FIL PSI 464	1	1	0	4
		Multivarijantne metode	FIL PSI 465	2	0	0	4
		Politička psihologija	FIL PSI 466	2	0	0	4
		Psiholog u skrbi za starije ljude	FIL PSI 467	2	0	0	4
	6.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	3
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija	1.	Psihoterapijski pravci	FIL PSI 511	2	0	2	6
Psihologija	2.	Motivacija i radno ponašanje	FIL PSI 517	2	1	2	6
Psihologija	3.	Etika istraživačke i stručne djelatnosti psihologa	FIL PSI 512	2	0	0	4
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste I	4.	Forenzična psihologija	FIL PSI 561	2	0	1	5
		Razvojna psihopatologija	FIL PSI 562	2	0	1	5
		Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi	FIL PSI 563	2	0	1	5
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste II	5.	Psihologija u marketingu	FIL PSI 564	3	0	0	5
		Procjena i tretman psihičkih poremećaja	FIL PSI 565	2	0	1	5
		Metodika nastave psihologije	FIL PSI 566	2	0	1	5
	6.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		3	0	0	4
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	1.	Praktikum iz psihoterapije i savjetovanja	FIL PSI 567	1	0	2	4
		Zdravstvena psihologija	FIL PSI 568	2	0	1	4
		Organizacijska psihologija	FIL PSI 569	3	0	0	4
		Primijenjena socijalna psihologija	FIL PSI 570	2	0	1	4
	2.	Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	4
Psihologija	3.	Stručna praksa	FIL PSI 598	5	0	0	7
Psihologija	4.	Završni diplomski rad	FIL PSI 599	0	10	0	15
Ukupno:				20			30

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u psihologiju, FIL PSI 111
Semestar i broj bodova: I semestar; 2P + 1S + 1V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je kolegija upoznati studente s temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene naučne discipline, pri čemu je naglasak na pregledu i informaciji, a ne na prikazivanju područja „u dubinu”. Svrha kolegija je i detaljnije informirati studente o studiju i psihologiji kao struci, te im dati opći uvid u neka temeljna područja i znanja iz psihologije, što će im omogućiti lakše snalaženje u studiju.
Sadržaj predmeta: Psihologija kao nauka i kao struka. Metode psihologije. Biološki temelji psihologije. Osjeti i percepcija. Svijest i stanja svijesti. Učenje i pamćenje. Inteligencija. Mišljenje i govor. Motivacija i emocije. Razvojna psihologija. Ličnost. Psihički poremećaji i terapija. Stres i zdravlje. Socijalna psihologija: odnos pojedinca i socijalne okoline. Primjena psihologije u različitim područjima života. U sadržaju kolegija navedeno je petnaest velikih tema koje studentima treba predstaviti vodeći računa o tri aspekta: prikazati istraživanja u području, odnosno odgovoriti na pitanje čime se područje bavi (fundamentalni aspekt); informirati o primjeni istraživanja u raznolikim praktičnim aspektima, odnosno odgovoriti na pitanje kako se i u kojoj mjeri rezultati istraživanja pretaču u praksu (primijenjeni aspekt ili aspekt struke); te informirati o zastupljenosti „područja” tokom studija (npr. organizacija matične katedre, pokrivenost u kolegijima i slično).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Petz, B. (2001) <i>Uvod u psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Rathus, A. S. (2000) <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Internet izvori i druga literatura.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Statistika u psihologiji 1, FIL PSI 112
Semestar i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.
Sadržaj predmeta: Korištenje statistike u psihologiji. Statistika i naučni metod. Usporedba tzv. kliničkog i tzv. statističkog pristupa u psihologiji. Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika. Tabelarno i grafičko prikazivanje rezultata. Mjere centralne tendencije: aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Mjere varijabiliteta: totalni raspon, indeks središnjeg raspršenja, varijanca, standardna devijacija, poluinterkvaritno raspršenje. Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Normalna distribucija. Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. Određivanje položaja rezultata u grupi: percentili i decili. Standardna pogreška aritmetičke sredine. Testiranje hipoteza. Provjeravanje razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama. Snaga statističkog testa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Howell, D. C. (1997) <i>Statistical Methods for Psychology</i>. Belmont, CA: Wardsworth Publishing Company.2. Kolesarić, V., Petz, B. (2003) <i>Statistički rječnik</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Minium, E. W., Clarke, R. C., Coladarci, T. (1999) <i>Elements of Statistical Reasoning</i>. New York: Wiley (2. izd.).4. Petz, B. (2002) <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnove anatomije CNS-a, FIL PSI 114
Semestar i broj bodova: I semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta sa elementima građe i funkcijom struktura centralnog i perifernog nervnog sistema, kao i davanje bazičnih podataka za adekvatno razumijevanje psiholoških procesa na osnovu spoznaje njihovog funkcionalnog i morfološkog supstrata.
Sadržaj predmeta: Uvod u neuroanatomiju. Značaj i primjena neuroanatomije u psihološkim znanostima. Osnovni pojmovi i orijentacija u neuroanatomiji. Terminologia anatomica. Uvod u neuroanatomiju: podjela nervnog sistema, osnovni elementi građe (neuron, neuroglia, sinapsa, krvni sudovi), vrste i organizacija živčanih vlakana, vegetativni nervni sistem (simpatikus i parasimpatikus). Kičmena moždina. Topografija i vanjska morfologija. Građa kičmene moždine (siva i bijela masa). Organizacija sive mase i njezini fiziološki aspekti. Najvažniji putevi kičmene moždine. Kičmeni živci. Anatomska podloga spinalnih refleksa i njihov klinički značaj. Lezije kičmene moždine (paraplegija, kvadrilegija, siringomijelija funikularna mijeloza. Ispadi spinalnih živaca, etiologija i simptomatologija. Uloga psihologa kod neuroloških ispada kičmene moždine. Moždano stablo. Topografija i vanjska morfologija produžene moždine, mosta i srednjeg mozga. Organizacija sive mase. Jedre moždanih živaca od trećeg do dvanaestog. Anatomija moždanih živaca, jedre, periferni tok, distribucija i zone inervacije. Najznačajniji ispadi moždanih živaca. Retikularna formacija moždanog stabla. Retikularna jedra, vazomotorni i respiratorni centar. ARAS sistem. Značaj retikularne formacije u fiziologiji spavanja. Integrativne funkcije retikularne formacije. Organizacija bijele mase i putevi vezani za moždano stablo.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barac, B. i saradnici (1992) <i>Neurologija</i>. Zagreb: Naprijed.2. Heimer, L. (1995) <i>The Human Brain and Spinal Cord-Functional Neuroanatomy and Dissection Guide</i>. New York: Springer-Verlag.3. Ilić, A. i saradnici (2001) <i>Anatomija centralnog živčanog sistema</i>. Beograd: Prosveta.4. Krmpotić, J., Mrdušić, A. (2002) <i>Anatomija čovjeka</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Šećerov, D., Hižar, Š. I. (1989) <i>Anatomija centralnog nervnog sistema</i>. Svjetlost, Sarajevo. U sklopu obavezne literature student mora posjedovati anatomske atlas.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Biološka psihologija 1, FIL PSI 116
Semestar i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje s istraživačkim metodama biološke psihologije.
Sadržaj predmeta: Biološka psihologija kao dio neuroznanosti. Odnos između biološke psihologije i drugih područja neuroznanosti. Vrste istraživanja koje obilježavaju biopsihološki pristup i podjela biološke psihologije. Evolucija čovjeka i osnove genetike. Interakcija genetskih faktora i iskustva. Podjela živčanog sistema. Stanice u živčanom sistemu. Širenje živčanog impulsa i sinaptički prenos: hemijsko prenošenje impulsa s jednog neurona na drugi. Neurotransmiteri: podjela, načela djelovanja. Farmakologija sinaptičkog prenosa. Istraživačke metode biološke psihologije: invazivne i neinvazivne istraživačke metode. Mozgovna oštećenja i uzroci mozgovnih oštećenja. Neuropsihičke bolesti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Judaš, M., Kostović, I. (1997) <i>Temelji neuroznanosti</i>. Zagreb: MD.2. Pinel, J. P. (2001) <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Povijest psihologije i psihološki pravci, FIL PSI 118
Semestar i broj bodova: I semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje s razvojem psihologije kao nauke, korijenima psihologije i glavnim teorijskim sistemima psihologije. Razvoj psihologije pratit će se unutar društvenog i političkoga konteksta u kojem su živjeli i stvarali značajni psiholozi.
Sadržaj predmeta: Psihologija u antičkom dobu. Filozofski i znanstveni korijeni psihologije. Wilhelm Wundt i osnivanje psihologije. Njemački psiholozi 19. i ranog 20. vijeka. Strukturalizam. Geštalt psihologija. Funkcionalizam. Biheviorizam. Neobiheviorizam. Povijest kliničke psihologije i razvoj psihoanalize. Razvoj psihologije na prostoru bivše Jugoslavije. Razvoj psihologije u Bosni i Hercegovini.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dizdarević. I. (2004) <i>Koraci u afirmaciji psihologije u Bosni i Hercegovini</i>. Štamparija Fojnica i DP FBiH.2. Hothersall, D. (2002) <i>Povijest psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.4. Internet izvori.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osjeti i percepcija, FIL PSI 119
Semestar i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je predloženoga kolegija upoznavanje studenata s područjem kognitivne psihologije koje se odnosi na osjete i percepciju.
Sadržaj predmeta: Percepcija: Kratka povijest pristupa psihologiji percepcije. Kognitivna psihologija i ljudska obrada informacija. Definicije percepcije. Razlike između konstruktivističkih (Gregory) i direktnih teorija percepcije (Gibson). Računalna teorija percepcije (Maar). Razlika osjet – percept. Kapacitet senzornih kanala. Dominantnost vidne percepcije. Adaptacija i rekuperacija. Percepcija prema senzornom modalitetu. Percepcija pokreta. Uloga nasljeđa i okoline za razvoj percepcije. Percepcija govora i lica. Percepcija i dob. Smetnje percepcije. Međukulturalna istraživanja percepcije.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 111 Uvod u psihologiju
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Kretch, D., Crutchfield, R. S. (1978) <i>Elementi psihologije</i>. Beograd: Naučna knjiga.2. Pečjak, V. (1981) <i>Psihologija saznavanja</i>. Sarajevo: Svjetlost.3. Pinnel, J. P. (2002) <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Ratus, S. A. (2000) <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Statistika u psihologiji 2, FIL PSI 113
Semestar i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija Metodologija psiholoških istraživanja 2 i Psihometrija 1 i 2, kao i drugih općih i primijenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Korelacija. Skaterdijagram. Koeficijenti korelacije: r , ρ , Φ , serijalni koeficijent, koeficijent kontingencije, koeficijent zakrivljene korelacije. Interpretacija i upotreba koeficijenta korelacije. Jednostavna i multipla regresijska analiza. Jednostavna analiza varijance. Višesmjerna analiza varijance. Neparometrijski testovi (χ^2 test, Mann-Whitney test, Kruskal-Wallisov test, Fridmanov test, Wilcoxonov test predznaka za zavisne uzorke).
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Howell, D. C. (1997) <i>Statistical Methods for Psychology</i>. Belmont, CA: Wardsworth Publishing Company.2. Kolesarić, V., Petz, B. (2003) <i>Statistički rječnik</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Minium, E. W., Clarke, R. C., Coladarci, T. (1999) <i>Elements of Statistical Reasoning</i>. New York: Wiley (2. izd.).4. Petz, B. (2002) <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Biološka psihologija 2, FIL PSI 117
Semestar i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje biološke osnove hranjenja i pijenja, spolnosti, bioloških ritmova, budnosti i spavanja, te neuroplastičnosti.
Sadržaj predmeta: Biopsihološke osnove hranjenja i pijenja. Teorije gladi i hranjenja. Fiziološka osnova gladi i sitosti. Žeđ, pijenje i regulacija tjelesnih tekućina. Poremećaji hranjenja: gojaznost, anoreksija i bulimija nervoza. Hormoni i spolnost. Neuroendokrini sistem. Hormoni i spolni razvoj. Seksualna orijentacija, hormoni i mozak. Spavanje, sanjanje i cirkadijurni ritmovi. Fiziološki i ponašajni korelati spavanja. REM spavanja i sanjanje. Neuralni mehanizmi spavanja. Poremećaji spavanja. Ovisnost o drogama i krugovi potkrepljenja u mozgu. Neuroplastičnost: razvoj, učenje i oporavak od mozgovnog oštećenja. Neuralna degeneracija, regeneracija i reorganizacija. Terapijske implikacije neuroplastičnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 116 Biološka psihologija 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Judaš, M., Kostović, I. (1997) <i>Temelji neuroznanosti</i>. Zagreb: MD.2. Pinel, J. P. (2001) <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija eksperimentalne psihologije, FIL PSI 120
Semestar i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Temeljna znanja o eksperimentu uopćeno te o eksperimentu u psihologiji. Razumijevanje podataka dobijenih eksperimentom. Uopćeno razumijevanje načina dobijanja psiholoških podataka.
Sadržaj predmeta: Uopćeno o nauci. Opće metode psihologije: metoda opažanja (ekstrospekcija) i metoda samoopažanja (introspekcija). Klasični prirodnoznanstveni eksperiment. Psihologijski eksperiment. Uzročno-posljedični odnosi. Nezavisna varijabla. Zavisna varijabla. Naučna istraživanja. Uopćeno o mjerenju u psihologiji. Teorije mjerenja. Relevantni činioci u psihologijskom eksperimentu i njihovo moguće djelovanje na zavisnu varijablu mimo nezavisne varijable. Uloga ispitanika i uloga eksperimentatora u eksperimentu. Eksperimentalna i kontrolna skupina, kontrolni eksperiment na istim ispitanicima. Faktorijalni i funkcionalni eksperimenti, eksperimenti s više od jedne nezavisne varijable. Valjanost zaključivanja o odnosima nezavisne i zavisne varijable i mogućnosti generalizacije rezultata eksperimenta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Breakwell, S. H., Hammond, S., Fife-Schaw, C. (2003) <i>Research Methods in Psychology</i>. London: SAGE Publications.2. Bujas, Z. (1981) <i>Uvod u metode eksperimentalne psihologije</i>. Zagreb: Školska knjiga.3. Kolesarić, V. (1996) <i>Metodologija psihologijskih istraživanja</i>. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta (interno izdanje).4. Mejovšek, M. (2003) <i>Uvod u metode znanstvenog istraživanja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Milas, G. (2005) <i>Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.6. Ratus, S. A. (2000) <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Kognitivna psihologija 1, FIL PSI 211
Semestar i broj bodova: III semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovama kognitivne psihologije i kognitivnim procesima. Studenti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa učenja i pamćenja. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih općih i primijenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Uvod u kognitivnu psihologiju. Kognitivna znanost. Procesiranje informacija i kompjuterska metafora. Teorije učenja. Klasično i operantno uslovljavanje. Socijalno učenje. Teorije kognitivnog učenja. Učenje, inteligencija i kognitivni stilovi. Transfer. Povijesni pregled istraživanja pamćenja. Teorije i modeli pamćenja. Strukture i procesi pamćenja. Proces prepoznavanja. Dosjećanja. Obnavljanje. Zaboravljanje. Razine obrade i slučajno zapamćivanje. Rekonstruktivno pamćenje. Pamćenje u svakodnevnom životu. Pamćenje i kontekst (autobiografsko i socijalno pamćenje, vjerodostojnost pamćenja). Metode za poboljšanje pamćenja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Baddley, A. S. (1996) <i>Essential od Human Memory</i>. East Sussex: Psychology Press.2. Glass, A. L., Holyoak, K. J. (1986) <i>Cognition</i>. New York: Random House.3. Howe, M. J. A. (1999) <i>Psihologija učenja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Ratus, S. A. (2000) <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Sternberg, R. J. (2003) <i>Cognitive Psychology</i>. Wadsworth.6. Zarevski, P. (1994) <i>Psihologija pamćenja i učenja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Motivacija i emocije, FIL PSI 218
Semestar i broj bodova: III semestar; 2P; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata s različitim pristupima objašnjenju emocija i motivacije. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz općih i primijenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Definicije motivacije, povijesni razvoj psihologije motivacije. Osnovni motivacijski modeli. Teorijski pristupi motivaciji: biološke i fiziološke teorije motivacije; psihoanalitičke teorije motivacije; etološka i sociobiološka shvatanja motivacije, teorije nagona, humanističke i personološke teorije motivacije; kognitivne teorije; neurofiziološke teorije. Biološki motivi. Socijalni motivi. Kognitivni motivi. Zadovoljenje motiva i frustracija. Suvremeni motivacijski konstrukti. Mjerenje motivacije. Povijesni pregled o shvatanju emocija. Teorije emocija: vrste teorija emocija, fiziološke teorije emocija, biheviorističke teorije, psihoanalitičke teorije, aktivacijske i motivacijske teorije, funkcionalističke i evolucionističke teorije, kognitivističke teorije. Integrativni teorijski pristupi emocijama. Metode istraživanja emocija. Emocionalna ekspresija. Utjecaj nasljeđa i okoline. Raspoloženje. Emocije i motivacija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Beck, R. C. (2003) <i>Motivacija: Teorije i načela</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Buck, R. (1988) <i>Human motivation and emotion</i>. Wiley: Chichester.3. Franken, R. E. (1994) <i>Human motivation</i>. Brooks/Cole Publishing Company: Pacific Grove.4. Oatley, K., Jenkins, J. (2003) <i>Razumijevanje emocija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Plutchik, R. (1994) <i>The psychology and biology of emotion</i>. London: Harper Collins Publishers.6. Weiner, B. (1992) <i>Human motivation: metaphors, theories and research</i>. London: Sage.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u razvojnu psihologiju, FIL PSI 213
Semestar i broj bodova: III semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje (razumijevanje) tradicionalnih i savremenih načela, koncepata, teorija i metoda istraživanja različitih aspekata čovjekova razvoja (tjelesni, kognitivni, socijalni i emocionalni).
Sadržaj predmeta: Ciljevi i problemi razvojne psihologije. Osnovni pojmovi razvojne psihologije. Povijest i filozofski korijeni razvojne psihologije. Periodizacija razvoja i temeljne zakonitosti razvoja. Biološki i okolinski faktori razvoja. Metodologija istraživanja razvoja (nacrti istraživanja: longitudinalni, transverzalni i sekvencijalni). Etička načela istraživanja u razvojnoj psihologiji. Razvojne teorije – Freud, Erikson, Bandura, Piaget, Vigotski, Kohlberg, Bronfenbrenner. Usporedba razvojnih teorija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Andrilović, V., Čudina, M. (1987) <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga.2. Berk, L. (2005) <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga.3. Hwang, P. (2000) <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.4. Papalia, D. E., Olds, S. E. (1992) <i>Human development</i>. McGraw Hill.5. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1998) <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija neeksperimentalne psihologije, FIL PSI 214
Semestar i broj bodova: III semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati metode istraživanja u psihologiji koje nisu eksperimentalne. Moći će analizirati i uporediti različite istraživačke nacрте. Naučit će prepoznati moguće izvore ugrožavanja unutarnje i vanjske valjanosti u istraživanju i primijeniti odgovarajuće postupke kako bi ih izbjegli. Studenti će ovladati glavnim tehnikama prikupljanja i analize kvalitativnih podataka te će moći izabrati odgovarajuću kvalitativnu tehniku u istraživanjima.
Sadržaj predmeta: Načini spoznavanja i paradigma procesa istraživanja. Višestruke operacionalizacije. Vrste istraživačkih pristupa. Izvori ugrožavanja unutarnje valjanosti u neeksperimentalnim pristupima. Postupci smanjivanja nevaljanosti. Ugrožavanje vanjske valjanosti. Nacrți koji ne omogućuju i koji omogućuju uzročno-posljedično zaključivanje. Kvazieksperimentalni pristup. Vremenske serije. Simulacijska istraživanja i analogni eksperimenti. Korelacijski pristup i zaključivanje. Izvori ugrožavanja valjanosti u korelativnim nacrtima. Kauzalno-komparativni nacrt. Ugrožavanje valjanosti u kauzalno-komparativnim istraživanjima. Anketni pristup. Načini prikupljanja anketnih podataka. Problem uskraćivanja odgovora i manjkavih podataka. Kontrola prikupljanja podataka pri anketiranju. Probabilističko uzorkovanje. Kvalitativni istraživački pristup. Osobine kvalitativnih istraživanja i poređenje s kvantitativnim pristupom. Koraci u kvalitativnom istraživanju. Vrste kvalitativnih istraživanja. Sistematsko opažanje. Stupanj uključivanja opažaća u procese koje opaža. Intervju. Vrste intervjuja. Postavljanje pitanja u intervjuu i vodič za intervjuiranje. Ponašanje intervjuera. Fokus grupe. Sekundarna dokumentacija. Analiza sadržaja. Studija slučaja. Uzorci u kvalitativnim istraživanjima. Postupci za povećavanje valjanosti i pouzdanosti u kvalitativnim istraživanjima.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 120 Metodologija eksperimentalne psihologije i FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Cook, T. D., Campbell, D.T. (1979) <i>Quasi-experimentation</i>. Boston: Houghton Mifflin.2. Crano, D. W., Brewer, M. B. (1986) <i>Principles and methods of social research</i>. Boston: Allyn and Bacon.3. Goodwin, C. J. (2005) <i>Research in psychology</i>. New York: Wiley.4. Henry, G. T. (1990) <i>Practical sampling</i>. London: Sage.5. Milas, G. (2005) <i>Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.6. Strauss, A., Corbin, J. (1991) <i>Basics of qualitative research</i>. London: Sage.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihometrija 1, FIL PSI 215
Semestar i broj bodova: III semestar; 2P + 2V; ECTS 6
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti će ovladati temeljnim pojmovima, znanjima i načelima opće teorije mjerenja i psihologijskog testiranja, te pouzdanošću kao metrijskom karakteristikom.
Sadržaj predmeta: Definicije i grane psihometrije. Pregled razvoja mjerenja, opća teorija mjerenja, mjerenje u psihologiji, mjerne skale, transformacije i kombinacije varijabli. Razvoj i klasifikacija testova. Pregled mjernih karakteristika testova. Normiranje testova, analiza i evaluacija individualnih rezultata. Pouzdanost mjerenja, teoretski model, determinante pouzdanosti, empirijski postupci za utvrđivanje pouzdanosti. Odnos između pravih i bruto rezultata (ocjena pravoga rezultata, standardna pogreška mjerenja, ocjene pravog rezultata i prognoze, intervali pouzdanosti). Koeficijenti pouzdanosti (unutarnja konzistencija: α , KR-20, KR-21, Spearman-Brown, Hoyt, slit-half - S. B. i Guttman, pouzdanost linearnih kombinacija, retest, alternativni oblici). Teorija generalizabilnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1 i FIL PSI 113 Statistika u psihologiji 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Bucik, V. (1997) <i>Osnove psihološkog testiranja</i>. Filozofska Fakulteta Univerza u Ljubljani.2. Bukvić, A. (1988) <i>Načela izrade psiholoških testova</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.3. Krković, A. (1978) <i>Elementi psihometrije</i>. Zagreb: SN Liber.4. Krković, A., Momirović, K., Petz, B. (1966) <i>Odabrana poglavlja iz psihometrije i neparametrijske statistike</i>. Zagreb: Društvo psihologa Hrvatske i Republički zavod za zapošljavanje.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Američko udruženje psihologa (1992) <i>Standardi za pedagoško i psihološko testiranje</i>. Zagreb: Educa.2. Fajgelj, S. (2003) <i>Psihometrija: metod i teorija psihološkog mjerenja</i>. Beograd: Centar za primijenjenu psihologiju.3. Fulgosi, A. (1982) <i>Faktorska analiza</i>. Zagreb: Školska knjiga.4. Jackson, C. (2000) <i>Psihologijsko testiranje</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Kognitivna psihologija 2, FIL PSI 212
Semestar i broj bodova: IV semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata s tradicionalnim i savremenim teorijama i modelima inteligencije, kao i drugim temeljnim znanjima o inteligenciji. Upoznavanje studenata s višim kognitivnim procesima mišljenja i razumijevanjem jezičkog funkcionisanja ljudi. Studenti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa mišljenja i jezika. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih općih i primijenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Povijesni pregled istraživanja inteligencije. Pristupi u tumačenju inteligencija. Definicije inteligencije. Faktorski modeli i struktura inteligencije (Spearmanova dvofaktorska teorija, Thurstonova teorija, Guilfordova teorija, Katelova teorija). Savremeni modeli inteligencije (savremeni hijerarhijski modeli, Sternbergova trijarnična teorija, Gardnerova teorija višestrukih inteligencija, Cecijev bioekološki model). Inteligencija i procesiranje informacija. Genetski i okolinski utjecaj na inteligenciju. Vrste inteligencije (akademska, socijalna, praktična i emocionalna inteligencija). Mjerenje inteligencije. Dinamičko testiranje inteligencije. Implicitne teorije inteligencije. Inteligencija, društvo i kultura. Reprerentacija znanja. Kategorizacija. Deskriptivni vs. normativni modeli. Definicije mišljenja. Vrste mišljenja. Deduktivno i induktivno mišljenje. Rješavanje problema. Teorije i modeli procesa rješavanja problema. Prosuđivanje i donošenje odluka. Stvaralačko mišljenje. Kreativnost. Jezik i govor. Teorije o razvoju jezika. Struktura i funkcija jezika. Riječi i značenja. Jezik i mišljenje.
Preduvjeti za upis predmeta: FIL PSI 211, Kognitivna psihologija 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Best, J. B. (1995) <i>Cognitive Psychology</i>. Minneapolis: West Publishing Company.2. Carroll, J. B. (1993) <i>Human cognitive abilities: A survey of factor-analytic studies</i>. Cambridge: Cambridge University Press.3. Gardner, H., Kornhaber, M. L., Wake, W. K. (1999) <i>Inteligencija, različita gledišta</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Goleman, D. (1998) <i>Emocionalna inteligencija</i>. Beograd: Geopolitika.5. Sternberg, R. J. (2003) <i>Cognitive Psychology</i>. Wadsworth.6. Zarevski, P. (2000) <i>Struktura i priroda inteligencije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija djetinjstva i adolescencije, FIL PSI 219
Semestar i broj bodova: IV semestar; 2P + 1S + 2V; 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Usvajanje spoznaja o specifičnostima razvoja od začeca do razdoblja adolescencije kroz pojedine aspekte razvoja. Poznavanje optimalnih uvjeta razvoja tokom djetinjstva i adolescencije.
Sadržaj predmeta: Faze prenatalnog razvoja. Utjecaj okolinskih faktora na razvoj. Prenatalna skrb. Porod i perinatalno razdoblje. Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, moralni, emocionalni i socijalni razvoj tokom dojenačke dobi, ranog djetinjstva, srednjeg djetinjstva i adolescencije.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 213 Uvod u razvojnu psihologiju
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Berk, L. (2005) <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga.2. Čuturić, N. (2000) <i>Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Gajanović, N. (1982) <i>Psihički razvoj djeteta i vaspitanje</i>. Sarajevo: Svjetlost.4. Hwang, P. (2000) <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.5. Piaget, J., Inhelder, B. (1986) <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.6. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1998) <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Neuropsihologija, FIL PSI 220
Semestar i broj bodova: IV semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje predmeta proučavanja neuropsihologije, lateralizacije funkcija, biološke osnove kognitivnih funkcija, osnova neuropsihološke procjene, kao i načina procjene kognitivnih funkcija.
Sadržaj predmeta: Historijski razvoj neuropsihologije. Metode proučavanja ponašanja u biološkoj psihologiji: neuropsihologijsko testiranje. Metode proučavanja ponašanja u kognitivnoj neuroznanosti. Lateralizacija, jezik i komisurotomija. Razlike između lijeve i desne hemisfere. Kortikalna lokalizacija jezičnih funkcija: Wernicke-Geschwindov model. Biopsihologija stresa i bolesti. Biopsihologija emocija. Stres i psihosomatski poremećaji. Biološke osnove pamćenja i pažnje. Neuropsihološka procjena. Neuropsihološka procjena kognitivnih funkcija.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 117 Biološka psihologija 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Galić, S. (2002) <i>Neuropsihologijska procjena</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Gazzaniga, M. S., Ivry, R. B., Mangun, G. R. (1998) <i>Cognitive neuroscience: the biology of the mind</i>. New York, London: Norton & Company.3. Lezak, M. D. (2004) <i>Neuropsychological assessment</i>. New York: Oxford University Press.4. Očić, G. (1998) <i>Klinička neuropsihologija</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.5. Pinel, J. P. (2001) <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.6. Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihometrija 2, FIL PSI 216
Semestar i broj bodova: IV semestar; 2P + 3V; ECTS 7
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti će upoznati i razumjeti probleme određivanja diskriminativnosti i valjanosti psiholoških instrumenata.
Sadržaj predmeta: Diskriminativnost čestica. Težina i korigirana težina. Interkorelacije i homogenost. Analiza distraktora. Diskriminativnost testa. Metode procjena u psihometriji: skale procjena, sistemi uspoređivanja, liste označavanja. Kriterijska valjanost testova, pojam i osobine kriterija. Prediktivna valjanost (Linearna korelacija i regresija. Korekcije za omeđenost obima i atenuaciju. Regresija s kategoričnim varijablama. Multipla i parcijalna korelacija i regresija. Nelinearna regresija). Konstruktiva valjanost testova, faktorska analiza i MTMM matrice. Principi konstrukcije testova, analiza i odabiranje čestica. Uvod u teoriju odgovora na česticu. Krivulja značajnosti čestice. Logistični modeli: Raschev model, dvo- i troparametarski model. Informacijska funkcija čestice i testa.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 215 Psihometrija 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Bucik, V. (1997) <i>Osnove psihološkoga testiranja</i>. Filozofska Fakulteta Univerza u Ljubljani.2. Bukvić, A. (1988) <i>Načela izrade psiholoških testova</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.3. Krković, A. (1978) <i>Elementi psihometrije</i>. Zagreb: SN Liber.4. Krković, A., Momirović, K., Petz, B. (1966) <i>Odabrana poglavlja iz psihometrije i neparametrijske statistike</i>. Zagreb: Društvo psihologa Hrvatske i Republički zavod za zapošljavanje.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anastasi, A. (2003) <i>Psychological testing</i> (7. izdanje). New York: MacMillian.2. Cronbach, J. L. (1990) <i>Essentials of Psychological Testing</i> (5. izdanje). New York: Harper and Row.3. Fajgelj, S. (2003) <i>Psihometrija: metod i teorija psihološkog mjerenja</i>. Beograd: Centar za primijenjenu psihologiju.4. Fulgosi, A. (1984) <i>Faktorska analiza</i>. Zagreb: Školska knjiga.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u psihologiju ličnosti, FIL PSI 311
Semestar i broj bodova: V semestar; 2P + 1S + 1V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Cilj je ovog nastavnog predmeta stjecanje znanja o različitim tumačenjima ličnosti i mogućoj primjeni pojedinih teorija. Očekuje se da će studenti na kraju rada imati uvid u različite teorijske pristupe u području psihologije ličnosti.
Sadržaj predmeta: Uvod u psihologiju ličnosti. Implicitni pristup ličnosti. Izvori podataka za proučavanje ličnosti. Teorije ličnosti. Uvjeti koje bi trebala zadovoljavati dobra teorija ličnosti. Kriteriji razlikovanja i vrednovanja teorija ličnosti. Psihoanalitički pristup proučavanja ličnosti. Obrambeni mehanizmi ličnosti. Revizija psihoanalitičkog tumačenja ličnosti: neofrojdisti. Kognitivni pristup. Pristup teorija učenja. Fenomenološki i humanistički pristup proučavanja ličnosti. Empirijsko vrednovanje pojedinih teorija ličnosti. Usporedba teorija ličnosti i kritički osvrt na njih. Metode istraživanja u psihologiji ličnosti. Ekspresivno ponašanje. Osobine ličnosti i tipovi ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 116 Biološka psihologija 1, FIL PSI 117 Biološka psihologija 2, FIL PSI 211 Kognitivna psihologija 1
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Fulgosi, A. (1985) <i>Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja</i>. Zagreb: Školska knjiga.2. Hol, K. S., Lindzi, G.(1983) <i>Teorije ličnosti</i>. Beograd: Nolit.3. Larsen, R. J., Buss, D. M. (2007) <i>Psihologija ličnosti: domene znanja o ljudskoj prirodi</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija odrasle dobi i starenja, FIL PSI 312
Semestar i broj bodova: V semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s razvojnim teorijama i istraživanjima o dobno povezanim promjenama u fizičkom, senzornom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju u razdoblju odrasle dobi i starosti u kontekstu biopsihosocijalnog modela razvoja. Isticanje kompleksnosti procesa starenja i specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi u psihologiji odrasle dobi i starenja. Životni ciklus i periodizacija razvoja u odrasloj dobi. Razvojni zadaci u odrasloj i srednjoj dobi. Biološko tumačenje starenja. Biološke promjene u odrasloj dobi. Psihički razvoj u odrasloj dobi: osjeti i percepcija, učenje i pamćenje, inteligencija, kreativnost i mudrost, ličnost i motivacija. Socijalni vidovi razvoja u odrasloj dobi: prijateljstvo, partnerstvo i brak, obitelj, roditeljstvo, odnosi među generacijama; razvoj karijere i umirovljenje; korištenje slobodnog vremena i društveno angažiranje. Psihološke teorije razvoja u odrasloj dobi (Erikson, Havighurst, Gould, Levinson, Vaillant). Socijalni i zdravstveni problemi u odrasloj dobi i briga zajednice. Umiranje, smrt i žalovanje.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 219 Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: 1. Berk, L. (2005) <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga. 2. Birren, J. E., Schaie, K. W. (1996) <i>Handbook of the Psychology of Aging</i> . New York: John Wiley and sons. 3. Schaie, K.W., Willis, S. L. (2001) <i>Psihologija odrasle dobi i starenja</i> . Jasrebarsko: Naklada Slap. 4. Smiljanić, V. (1979) <i>Psihologija starenja</i> . Beograd: Nolit.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u socijalnu psihologiju, FIL PSI 313
Semestar i broj bodova: V semestar; 2P + 1V; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Nakon ovoga kolegija studenti će znati odrediti područje socijalne psihologije u odnosu na druge grane psihologije i ostale društvene znanosti. Studenti bi trebali steći opći uvid u socijalne uzroke, socijalnu determiniranost i socijalne posljedice čovjekova funkcioniranja, te u osnovne teorijske i metodološke pristupe njihovom znanstvenom proučavanju.
Sadržaj predmeta: Predmet i razvoj socijalne psihologije. Razvoj socijalne psihologije i ključna područja istraživanja. Definicija socijalne psihologije. Metode istraživanja u socijalnoj psihologiji. Etička pitanja u socijalno-psihološkim istraživanjima. Socijalna zavisnost i socijalni utjecaji. Socijalni motivi. Agensi socijalizacije. Oblici socijalnog utjecaja i socijalnog pritiska. Socijalna facilitacija. Deindividualizacija. Konformizam. Pokoravanje autoritetu. Kooperativnost sa autoritetom. Kontinuum interpersonalno – grupno ponašanje.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 120 Metodologija eksperimentalne psihologije i FIL PSI 214 Metodologija neeksperimentalne psihologije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Hewestone, M., Stroebe, W. (2003) <i>Socijalna psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 345-453.2. Myers, D. G. (1993) <i>Social Psychology</i>, McGraw Hill, Inc.3. Peninngton, D. (1996) <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 13–81, 245–270.4. Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Mentalno zdravlje, FIL PSI 314
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P + 1S + 1V; ECTS 5
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti će se upoznati s teorijom i praksom mentalne higijene. Studenti će moći definirati mentalno zdravlje te ostale pojmove iz oblasti mentalnog zdravlja. Naučit će osnovne principe prevencije i mjere uspješnosti preventivnih aktivnosti, što će im kasnije, posebno u diplomskom studiju psihologije, poslužiti kao teorijska osnovica za adekvatno planiranje odgovarajućih programa prevencije. Studenti će moći objasniti ulogu psihologa u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja. Spoznaje stečene na ovom predmetu moći će primijeniti u svakodnevnom životu.
Sadržaj predmeta: Predmet i teorijske osnove mentalne higijene. Razvoj koncepta mentalnog zdravlja. Modeli u određivanju pojma mentalnog poremećaja. Epidemiološki metod u izučavanju problema mentalnog zdravlja. Nivo primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. Stres i kriza. Suočavanje sa stresom. Socijalna podrška. Mentalno-higijenski aspekti u djetinjstvu i adolescenciji te mogućnost preventivnih aktivnosti. Mentalno zdravlje odrasle dobi (priprema za brak i obitelj, preventivni rad s trudnicama, „burnout“ i prevencija profesionalnog sagorijevanja). Prevencija i savladavanje konflikta. Problemi alkoholizma, narkomanije i SIDE te mogućnosti preventivnih aktivnosti. Proseminarski sati organizirani su tako da se na njima prati problematika koja se tumači na predavanjima. U toku semestra student je obavezan napisati seminarski rad.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 213 Uvod u razvojnu psihologiju i FIL PSI 219 Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Arambašić, L. (2000) <i>Psihološke krizne intervencije</i> (odabrana poglavlja). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.2. Lacković-Grgin, K. (2000) <i>Stres u djece i adolescenata</i> (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Veljković, J. (1970) <i>Uvod u mentalnu higijenu i socijalnu psihijatriju</i> (odabrana poglavlja). II, popravljeno izdanje. Beograd, Zagreb: Medicinska knjiga.4. Vidanović, I., Kolar, D. (2003) <i>Mentalna higijena</i>. Beograd: Dom za decu i omladinu -LINEA.5. Vlajković, J. (1990) <i>Teorija i praksa mentalne higijene</i>. II izdanje. Beograd: SDPS.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Lacković-Grgin, K. (2000) <i>Stres u djece i adolescenata</i> (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Veljković, J. (1970) <i>Uvod u mentalnu higijenu i socijalnu psihijatriju</i> (odabrana poglavlja). II, popravljeno izdanje. Beograd-Zagreb: Medicinska knjiga.3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u psihopatologiju, FIL PSI 315
Semestar i broj bodova: V semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni je cilj predmeta upoznati studente s razvojem psihopatologije kao znanosti te s njenom praktičnom primjenom u kliničkoj praksi, osnovnim poremećajima pojedinih psihičkih funkcija te klasifikacijama koje se danas koriste u psihopatologiji.
Sadržaj predmeta: Uvod u psihopatologiju. Definicija i povijest psihopatologije. Odnos s psihijatrijom, psihologijom i drugim strukama. Poremećaji svijesti i psihomotorike. Poremećaji mišljenja. Poremećaji afekta. Poremećaji pamćenja i inteligencije. Poremećaji opažanja. Poremećaji nagona i socijalnog funkcioniranja. Poremećaji volje. Poremećaji doživljavanja vlastite ličnosti. Poremećaji pažnje. Glavni psihijatrijski poremećaji.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 117 Biološka psihologija 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Davison, G. C., Neale J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Jakovljević, M. (1995) <i>Psihijatrija</i>. Samobor: TIP A. G. Matoš.3. Kecmanović, D. (1989) <i>Psihijatrija, tom I i II</i> (određena poglavlja). Beograd – Zagreb – Sarajevo: Medicinska knjiga – Svjetlost.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija ličnosti, FIL PSI 316
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Nastavni predmet Psihologija ličnosti bit će usmjeren na suvremene modele i teme koje su trenutno dominantne u području. Studenti će biti upoznati s metodološkim pristupima u psihologiji ličnosti. Znanje stečeno kroz ovaj kolegij studentima će pomoći da integriraju različite i ponekad nepovezane aspekte znanja o psihološkom funkcioniranju ličnosti. Također, stečena znanja iz Psihologije ličnosti studentima će biti od koristi u različitim područjima aplikativne psihologije.
Sadržaj predmeta: Metode za otkrivanje osobina ličnosti: Allport, Eysenck, Cattell i Model pet faktora ličnosti. Upitnici za procjenjivanje osobina ličnosti. Kružni model ličnosti. Stabilnost i promjene osobina ličnosti. Osobine ličnosti i predviđanje ponašanja. Situacionizam i interakcionizam. Socio-kognitivne teorije o strukturi i procesu funkcioniranja ličnosti. Evolucijski pristup u psihologiji ličnosti. Bihevioralna genetika i psihologija ličnosti. Fiziološke osnove temeljnih dimenzija ličnosti. Grayeva teorija osjetljivosti na potkrepljenje. Cloningerova psiho-biološka teorija. Temperament i crte ličnosti. Dinamika ličnosti. Ličnost i self-konstrukti. Osobni projekti i životni ciljevi. Zadovoljstvo životom i ličnost. Ličnost i kognitivni procesi. Ličnost i kognitivni stilovi. Rodne razlike u kognitivnim sposobnostima i crtama ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 311 Uvod u psihologiju ličnosti
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Caprara, G. V., Cervone, D. (2003) <i>Ličnost: determinante, dinamika i potencijali</i>. Beograd: Dereta.2. Hjelle, L. (1992) <i>Current Research and Applications in Personality Theories</i>. Mc Graw-Hill, Inc.3. Hogan, R., Johnson, J., Briggs, S. (1997) <i>Handbook of Personality Psychology</i>. San Diego: Academic Press.4. Lacković-Grgin, K. (1994) <i>Samopojmanje mladih</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.5. Larsen, R. J., Buss, D. M. (2007) <i>Psihologija ličnosti: domene znanja o ljudskoj prirodi</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.6. Wiggins, J. S. (1996) <i>The Five Factor Model of Personality</i>. London: The Guilford Press.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Socijalna percepcija i stavovi, FIL PSI 317
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P + 1V; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Studenti će biti upoznati sa značajem subjektivnog tumačenja socijalne okoline i njegovog djelovanja na ponašanje. Također, naučit će kako ljudi stvaraju dojmove o drugim ljudima i moguće pogreške pri stvaranju dojмова. Na ovom kolegiju studenti će ovladati temeljnim znanjem o stavovima i njihovom mijenjanju.
Sadržaj predmeta: Pojam o sebi. Izvori samospoznaje. Samopoštovanje. Samopredstavljanje. Stvaranje dojмова. Samopercepcija. Tačnost percipiranja osoba. Neverbalno ponašanje. Značaj stavova. Strukturalni i funkcionalni pristup. Mjerenje stavova. Organizacija i promjena stava. Teorija ravnoteže. Načelo kongruentnosti. Kognitivna disonanca. Stavovi i ponašanja. Persuazija. Komunikacijski model persuazije: karakteristike poruke, izvora primatelja i kanala komunikacije. Otpornost na persuaziju.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 313 Uvod u socijalnu psihologiju
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Gilbert, D. T., Fiske, S. T., Lindzey, G. (1998) <i>The handbook of social psychology</i>. New York: Mc Graw Hill. Str. 269–390.2. Hewstone, M., Stroebe, W. (2003) <i>Socijalna psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 237–258.3. Pennington, D. (1996) <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 82–132.4. Internet izvori i naučni radovi.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u edukacijsku psihologiju, FIL PSI 318
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P, ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti će moći definirati edukacijsku psihologiju i objasniti vrste istraživačkih nacrti koje se koriste u edukacijskoj psihologiji. Uočiti će koji su temeljni uvjeti učenja te će moći objasniti njihovu specifičnu ulogu u procesu učenja. Studenti će dobiti i osnovnu orijentaciju u području školske psihologije. Na informativnoj razini studenti će upoznati glavna područja kojima se bavi školska i predškolska psihologija te će spoznati osnovna područja rada školskog psihologa. Studenti će, osim osnovnih informacija u području, steći temelj za praćenje obaveznih i izbornih predmeta iz ovog područja psihologije u diplomskom studiju. Spoznaje stečene na ovom predmetu moći će primijeniti u svakodnevnom životu.
Sadržaj predmeta: Šta je to edukacijska psihologija te njen predmet proučavanja? Metode istraživanja edukacijske psihologije (deskriptivne, korelacijske, eksperimentalne). Odnos edukacijske psihologije i školske psihologije. Temelji školske psihologije. Uloga predškolskog i školskog psihologa. Rad školskog psihologa (rad s djecom, nastavnicima i roditeljima). Razvoj i individualne razlike u učenju (individualne razlike u kognitivnim sposobnostima, učenici s posebnim potrebama). Kulturalne razlike u učenju. Spolni stereotipi u obrazovanju. Razlike u učenju između dječaka i djevojčica. Jezičke razlike.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 211 Kognitivna psihologija 1, FIL PSI 213 Uvod u razvojnu psihologiju, FIL PSI 219 Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Kolesarić, V., Krizmanić, M., Petz, B. (ur.) (1991) <i>Uvod u psihologiju</i> (odabrana poglavlja). Zagreb: Prosvjeta.2. Reynolds, C. R., Gutkin, T. B. (Eds.) (1999) <i>The handbook of school psychology</i> (3rd ed.). New York: Wiley.3. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003) <i>Psihologija obrazovanja</i> (poglavlja 1 i 2). Zagreb: IEP.4. Woolfolk, A. (2001) <i>Educational Psychology</i> (Eighth Edition, poglavlja 1, 3, 4). Boston: Allyn and Bacon.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Hitrec, G. (1991) <i>Kako pripremiti dijete za školu?</i> (odabrana poglavlja). Zagreb: Školska knjiga.2. Slavin, R. E. (2003) <i>Educational psychology – theory and practice</i> (6th ed., poglavlje 1). New York: Allyn and Bacon.3. Stoll, L., Fink, D. (2000) <i>Mijenjajmo naše škole</i>. Zagreb: Educa.4. Zarevski, P. (ur.) (2000) <i>Učitelji za učitelje: primjeri provedbe načela Aktivne/efikasne škole</i> (odabrana poglavlja). Zagreb: IEP. (odabrana poglavlja)5. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u psihologiju rada, FIL PSI 319
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati psiho-fiziološke osnove čovjekove radne aktivnosti, socijalne okvire njenog odvijanja i glavne pristupe povećanju produktivnosti, sigurnosti i zadovoljstva ljudi u radu. Na taj način (1) doprinijeti općoj kompetenciji za primjenu psihologijskih spoznaja u rješavanju različitih problema praktičnog života, (2) razviti neke specifične kompetencije koje mogu pomoći i u vlastitoj profesionalnoj prilagodbi te (3) steći osnovu za odabir i praćenje naprednijih kolegija iz primijenjene psihologije u diplomskom studiju.
Sadržaj predmeta: Značenje rada u životu pojedinca. Čovjekova radna aktivnost: psihološki i fiziološki zahtjevi, energetska potrošnja, mentalno opterećenje, krivulje rada, umor. Individualne razlike i radna uspješnost: uloga sposobnosti, vještina i znanja i motivacije. Prilagodba čovjeka radu: profesionalna orijentacija, selekcija i osposobljavanje. Kadrovska psihologija: psihologijska osnova upravljanja ljudskim resursima. Prilagodba rada čovjeku: oblikovanje radnih mjesta i uvjeta rada. Ergonomija: interdisciplinarni pristup humanizaciji rada. Socijalni kontekst rada: priroda i karakteristike suvremenih organizacija. Organizacijska psihologija: proučavanje organizacijske strukture i kulture. Psihologija rada kao profesija: područja djelovanja i mogućnosti zaposlenja u Bosni i Hercegovini.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Petz, B. (1987) <i>Psihologija rada</i>. Zagreb: Školska knjiga.1. Literatura:2. Chmiel, N. (2000) <i>Introduction to work and organizational psychology: a European perspective</i>. Blackwell Publishers.3. Warr, P. (Ed.) (2002) <i>Psychology at Work</i> (Fifth Edition). Penguin Books.4. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u kliničku psihologiju, FIL PSI 320
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati specifična područja kliničke psihologije i osnovna područja rada kliničkog psihologa. Razumjet će probleme i kriterije normalnog i abnormalnog ponašanja i doživljavanja, te prepoznati odstupanja od normalnog funkcioniranja. Upoznat će osnovne modele (paradigme) u kliničkoj psihologiji, te suvremene tendencije ka njihovoj integraciji. Upoznat će se sa osnovnim metodama kliničke procjene i sa osnovnim tipovima kliničkih intervencija.
Sadržaj predmeta: Definicija, predmet i historijski razvoj kliničke psihologije, sličnosti i razlike u odnosu na srodne discipline. Područja rada kliničkog psihologa, posebnosti istraživanja u kliničkoj psihologiji. Pojam, modeli i kriteriji normalnog i abnormalnog ponašanja i doživljavanja. Osnovni teorijski modeli u kliničkoj psihologiji. Osnovne faze i metode kliničke procjene i osnovne karakteristike različitih kliničkih intervencija. Specifična područja u kliničkoj psihologiji.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 315 Uvod u psihopatologiju i FIL PSI 311 Uvod u psihologiju ličnosti
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Biro, M., Butollo, W. (ur.) (2003) <i>Klinička psihologija</i>, Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije.2. Davidson G. C., Neale, J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., Milich, A. (2001) <i>Uvod u kliničku psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija boli, FIL PSI 361
Semestar i broj bodova: V semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Ciljevi su kolegija da studenti nauče kako se psihologija, kao znanost i struka, teorijski i praktično odnosi prema doživljaju boli. Polaznici trebaju usvojiti specifična znanja o prirodi boli.
Sadržaj predmeta: U okviru kolegija sustavno se prolazi kroz slijedeće teme: Značenje sintagme 'psihologija boli'. Biološke osnove boli. Teorije boli. Mjerenje boli. Kontekstualne osobitosti doživljaja boli. Individualne razlike u doživljaju boli (spol, osobine ličnosti, kulturne i rasne razlike). Placebo efekt kod boli. Psihološka stanja i bol (emocije, pažnja). Kronična bol i načini suočavanja. Psihološki tretmani boli.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 117 Biološka psihologija 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Hadjistavropoulos, T., Craig, K. D. (Eds.) (2004) <i>Pain. Psychological Perspectives</i>. London: LEA.2. Havelka, M. (ur.) (1998) <i>Zdravstvena psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Melzack, R., Wall, P. D. (1996) <i>The challenge of pain</i>. Penguin Books.4. Price, D. D. (1999) <i>Psychological Mechanisms of Pain and Analgesia</i>. Progress in Pain Research and Management. Vol. 15. Seattle: IASP Press.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Epistemologija, FIL PSI 362
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Računajući na već stečeno znanje iz opće epistemologije i epistemologije za psihologe, studenti će na ovom predmetu detaljnije studirati epistemologiju društvenih znanosti, posebno psihologije. Najprije će izučavati karakteristične probleme i najvažnije škole i pravce filozofije prirodnih znanosti, a potom će takav pristup biti usmjeren na filozofiju društvenih znanosti. Epistemologija društvenih znanosti se upravo historijski obrazovala na temelju povlaštenog predmeta epistemologije: najstrožih prirodnih znanosti. Trebalo bi ispitati sve najvažnije dileme oko znanstvenosti društvenih znanosti i to u njihovom karakterističnom vezivanju uz najvažnije obrasce i postupke stjecanja i gradnje znanja u psihologiji. Pretpostavke istraživačke prakse psihologije i gradnje njenog znanstvenog korpusa su sve odreda epistemološki relevantne. Zato je potrebno kroz ovaj predmet oblikovati jasnu epistemološku svijest psihologa-istraživača na djelu.
Sadržaj predmeta: Epistemologija će biti izučavana problematski, u disciplinarno-sinkronijskom pristupu, a samo u uvodnim časovima u svom povijesnom presijeku, polazeći od Descartesa kao rodonačelnika moderne epohe filozofiranja u kojoj je tradicionalna „prva filozofija“ postala zapravo „teorija spoznaje.“ Epohalna novost dekartovskog promišljanja jeste pristup „u prvom licu“, iz čega je proistekla konstitucija modernog subjekta (saznanja, želje, djelovanja, itd.). Glavno pitanje spoznaje otada glasi: „Šta znači za mene znati da je nešto takvo i takvo?“ Stoga je moderna epistemologija istinito znanje uglavnom shvaćala kao „opravdano vjerovanje.“ Trebalo je preispitivati zasnovanost i valjanost razloga na osnovu kojih vjerujemo da je nešto takvo-i-takvo. Upravo zato je cjelokupnu epistemologiju prožimalo nastojanje da se dokuče takvi temelji znanja koji će biti imuni na svaki skepticizam. Budući da je riječ o uvođenju studenata psihologije u ovu filozofsku disciplinu, težište studija će konstantno biti na subjektivno-psihološkim aspektima najvažnijih epistemoloških pitanja. Za studij psihologije je neophodno steći uvide u povijesno-znanstveni proces formiranja modernog subjekta kao temeljne pretpostavke nastanka i same psihologije, ali i kao stalnog izazova njenoj vlastitoj znanstvenoj utemeljenosti. Na taj način ne samo da će se epistemologija pojaviti kao epistemologija psihologije - kao teorija njene znanstvenosti ili njenih načela, metoda i procedura saznanja – nego će na posve imanentan način neke od njenih glavnih oblasti biti epistemološke preispitane (na osnovu podudarnosti koje su odavno nerazlučivo približile psihologiju i epistemologiju): percepcija, pamćenje, vjerovanje, izvjesnost i očevidnost, itd. Na predavanjima će se komentirati i interpretirati izvorna djela klasičnih autora epistemologije, ali će se u jednakoj mjeri posezati za kritičkim interpretacijama kakve nalazimo u novijoj udžbeničkoj literaturi uglednih edicija iz ove oblasti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: pismeni rad na teme od 5 do 10 obrađenih nastavnih jedinica tokom odslušanog semestra.
Literatura: Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Alan Chalmers, <i>What is this thing called Science?</i> University of Queensland Press, 1999.2. Robert Audi, <i>Epistemology. A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge</i>, Routledge, London, 2002.3. Thomas Kuhn, <i>Struktura znanstvenih revolucija</i>, Naklada Jasenski i Turk, Zagreb, 1999.4. Alexander Rosenberg, <i>Philosophy of Social Sciences</i>, Westview Press, 1995.5. Berger, Peter L. i Luckman, Thomas, <i>Socijalna konstrukcija zbilje</i>, Naprijed, Zagreb, 1992. Klasični tekstovi: <ol style="list-style-type: none">1. Rene Descartes, <i>Metafizičke meditacije</i>, Demetra, Zagreb, 1994.2. John Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>, Kultura, Beograd, 1962.3. David Hume, <i>Istraživanja o ljudskom razumu</i>, Kultura, Zagreb, 1956.4. Edmund L. Gettier, <i>Is Justified True Belief Knowledge?</i> Analysis 23, 1963. Zbornici: <ol style="list-style-type: none">1. Louis P. Pojman, <i>The Theory of Knowledge. Classical and Contemporary Readings</i>, Cambridge University, 2003.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija komuniciranja, FIL PSI 363
Semestar i broj bodova: V semestar, 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.
Sadržaj predmeta: Osnovni komunikološki pojmovi. Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Kreiranje imidža. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Motivaciona pismenost. Emocionalna pismenost. Konflikti. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku. Igre koje igraju poslovni ljudi. Vrste klijenata. Psihologija pregovaranja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Egan, G. (1977) <i>You and me: the skills of communicating and relating to others</i>. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.2. Mandić, T. (1998) <i>Komunikologija</i>. Beograd: izdanje autora.3. Moris, D. (1979) <i>Otkrivanje čoveka</i>. Beograd: Izdavački zavod Jugoslavija.4. Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990) <i>Interpersonal communication: concepts, components and contexts</i>. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.5. Thomson, P. (1998) <i>Tajna komunikacije</i>. Zagreb: Barka.6. Tomić, Z. (2005) <i>Osnove političkog komuniciranja</i>. Mostar: Poslovne komunikacije.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija nadarenosti, FIL PSI 364
Semestar i broj bodova: V semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje sa osnovnim teorijskim pristupima psihologije nadarenosti, najvažnijim istraživanjima nadarenosti, kao i drugim temeljnim znanjima iz psihologije nadarenosti.
Sadržaj predmeta: Povijesni pregled. Različiti domeni nadarenosti. Teorije i modeli nadarenosti. Psihološki konstrukti (inteligencija, kreativnost, motivacija, interesi itd.) i nadarenost. Identifikacija nadarenih. Pregled važnijih longitudinalnih istraživanja nadarenosti. Razvojni problemi i poteškoće nadarene djece i mladih. Nadarenost i genijalnost.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 211 Kognitivna psihologija 1, FIL PSI 212 Kognitivna psihologija 2, FIL PSI 311 Uvod u psihologiju ličnosti, FIL PSI 219 Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Callahan, C. M. (2000) „Intelligence and Giftedness”. U: <i>Handbook of Intelligence</i>, Sternberg, R. J. (Eds.) Cambridge: Cambridge University Press.2. Heller, K. A., Mönks, F. J., Passow, A. H. (Eds.) <i>International handbook of research and development of gifted and talen.t.</i> Oxford: Pergamon Press.3. Renzulli, J. S. (1978) <i>What makes giftedness? Reexamining a definition.</i> Phi Delta Kappan, 60, 180–184, 261.4. Sternberg, R. J., Davidson. J. E. (Eds., 1986) <i>Conceptions of giftedness.</i> Cambridge: Cambridge University Press.5. Subotnik, R. F., Arnold, K. D. (1995) <i>Beyond Terman: contemporary longitudinal studies of giftedness and talent.</i> Norwood, New Jersey: Ablex Publishing corporation.6. Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Statistička obrada podataka pomoću računara, FIL PSI 365
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Osposobiti studente za samostalno korištenje računara pri provođenju statističkih obrada podataka. Studenti će znati samostalno kreirati tabelu za upis podataka, provesti, te primjereno interpretirati rezultate statističkih analiza.
Sadržaj predmeta: Pregled programa koji se koriste za analizu podataka (STATISTICA, SPSS, EXCELL). Uvod u rad s programom SPSS/WIN. Kreiranje baze podataka i definiranje varijabli. Priprema i unos podataka u SPSS. Manipulacije s bazama podataka. Tretman podataka koji nedostaju. Linearne i nelinearne transformacije rezultata. Funkcije. Selekcija podataka. Deskriptivna statistika. Testiranje razlika među aritmetičkim sredinama. Opći linearni model – jednostavna i složena analiza varijance. Mjere povezanosti. Parcijalna korelacija. Kontingencijske tablice. Neparometrijski testovi. Regresijska analiza. Grafičko prikazivanje podataka. Testiranje pouzdanosti. Redukcija podataka. Interpretacija rezultata statističkih analiza.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1 i FIL PSI 113 Statistika u psihologiji 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Brace, N., Kemp, R., Snelgar, R. (2000) <i>SPSS for Psychologists – A Guide to Data Analysis using SPSS for Windows</i>. New York: Palgrave.2. Bourque, L. B., Clark, V. A. (1992) <i>Processing Data - The Survey Example</i>. Newbury Park: Sage Publications.3. George, D., Mallery, D. (1999) <i>SPSS for Windows - Step by Step</i>. Boston: Allyn and Bacon.4. Ostala literatura koja se odnosi na statističku obradu podataka.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihofiziologija spavanja , FIL PSI 366
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Stjecanje znanja koja su psiholozima potrebna u praktičnom radu o spavanju, problemima spavanja i njihovom utjecaju na svakodnevno funkcionisanje čovjeka.
Sadržaj predmeta: Zašto spavamo? Fiziološki mehanizmi spavanja i budnog stanja. Biološki ritmovi. Cirkadijurni sat. Spavanje različitih vrsta i veza sa evolucijom spavanja. Neuralni sistemi u osnovi spavanja. REM spavanje. Biološka funkcija spavanja. Poremećaji spavanja.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 117 Biološka psihologija 2
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Carlson, N. R. (2000) <i>Physiology of Behavior</i>. Boston: Allyn and Bacon.2. Rosenzweig, M. R., Breedlove, S. M., Leiman, A. L. (2002) <i>Biological Psychology</i>. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc.3. Turek, F. W. (1999) <i>Regulation of Sleep and Circadian Rhythms</i>. New York, Basel: Marcel Dekker, Inc.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Ekološka razvojna psihologija, FIL PSI 367
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Nakon završetka kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na djetetov razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju razvoju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.
Sadržaj predmeta: Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj djeteta: obitelj (utjecaj pojedinačnih članova obitelji i obiteljske konfiguracije i strukture), dječji vrtić, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i supkulturalni utjecaji. Rizični, zaštitni i faktori otpornosti u dječjem razvoju.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bronfenbrenner, U. (1982) <i>Ekološka razvojna psihologija</i>. Beograd: Nolit.2. Bronfenbrenner, U. (1989) <i>Ecological systems theory</i>. <i>Annals of Child Development</i>. 6. Str. 187–249.3. Bronfenbrenner, U., Morris, P. A. (1998) „The ecology of developmental processes”. U: Damon, W. (Series Ed.), Lerner, R. M. (Vol. Ed.), <i>Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development</i> (5th ed., pp. 993–1028). New York: John Wiley.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Kroskulturalna psihologija, FIL PSI 368
Semestar i broj bodova: VI semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa utjecajem kulture i vrijednosti na različite aspekte doživljavanja i ponašanja pojedinca.
Sadržaj predmeta: Predmet i razvoj kroskulturalne psihologije. Određenje pojma kulture. Specifičnosti i univerzalnost kulture. Dimenzije kulturalnih varijacija: kulturalne vrijednosti i norme. Dimenzije socijalnog ponašanja. Individualne vrijednosne orijentacije. Utjecaj kulture na neke bazične psihološke procese (percepcija, emocije, kognicija) i na poimanje sebe i drugih. Kultura i interpersonalni odnosi. Kulturalne razlike i socijalne mreže. Komunikacija u međukulturalnom kontekstu. Međukulturalni odnosi. Multikulturalnost. Istraživanje kulture i ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 311 Uvod u psihologiju ličnosti i FIL PSI 218 Motivacija i emocije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Altarriba, J. (1993) <i>Cognition and culture: A cross-cultural approach to cognitive psychology</i>. Amsterdam: North Holland.2. Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Segall, M. H., Dasen, P. R. (2002) <i>Cross-cultural psychology</i>. Cambridge: University Press. Str. 345–471.3. Berry, P. R., Dasen, P. R., Saraswathi, T. S. (1997) <i>Handbook of cross-cultural psychology</i>. Boston, MA: Allyn & Bacon. Str. 69–106.4. Church, A. T. (ur.) (2001) Special issue on personality and culture. <i>Journal of Personality</i>. 69. Str. 787–1060.5. Smith, P. B., Bond, M. H. (1999) <i>Social psychology across cultures</i>. Boston: Allyn & Bacon. Str. 11–37, 70–96.6. Triandis, H. C. (1995) <i>Individualism and collectivism</i>. Westview Press. Str. 43–129.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnove traumatske psihologije, FIL PSI 369
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o traumatskim događajima i o gubicima, odnosno o specifičnom psihičkom stanju traume i procesu tugovanja. Moći će prepoznati kratkoročne i dugoročne posljedice navedenih stanja te načine njihovog ublažavanja. Naučit će temeljna načela pružanja podrške ljudima nakon traumatskih događaja i nakon gubitaka. Steći će znanja o teorijskim modelima traumatskog stresa, metodološkim i etičkim pitanjima istraživanja u području traumatske psihologije. Osvijestit će potrebu za brigom o stručnjacima koji rade s traumatiziranim ljudima.
Sadržaj predmeta: Traumatski događaji i gubici te njihove kratkoročne i dugoročne posljedice na tjelesnom i psihičkom planu. Teorijski modeli traumatskog stresa. Psihička stanja traume i proces tugovanja. Načela pružanja podrške ljudima u stanju traume ili tokom procesa tugovanja. Specifičnosti provedbe istraživanja u području traumatske psihologije uključujući i etička pitanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Arambašić, L. (2005) <i>Gubitak, tugovanje, podrška</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Pregrad, J. (ur.) (1996) <i>Stres, trauma, oporavak</i>. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.3. Rando, T. A. (1993) <i>Treatment of complicated mourning</i>. Illinois: Research Press.4. Stroebe, M. S., Hansson, R. O., Stroebe, W., Schut, H. (ur.) (2002) <i>Handbook of bereavement research: Consequences, coping and care</i>. Washington, D.C.: American Psychological Association.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Edukacijska psihologija: učenje i poučavanje, FIL PSI 411
Semestar (semestri) i broj bodova: VII semestar; 2P + 1S + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti će upoznati glavne pojmove, teorijske modele i metode istraživanja u području učenja i poučavanja. Studenti će moći objasniti odnos između procesa učenja i poučavanja. Upoznat će različite pristupe poučavanju te njihove prednosti i ograničenja. U radu sa učenicima i nastavnicima, studenti će moći primijeniti postupke za poticanje razvoja strategija i tehnika učenja te vještina poučavanja. Također, studenti će moći primjenjivati postupke za provjeru i procjenu školskog postignuća, a očekuje se i da ovladaju evaluacijom rada nastavnika.
Sadržaj predmeta: Ciljevi te metode i tehnike istraživanja u edukacijskoj psihologiji. Teorijski pristupi učenju i njihova primjena u školskom kontekstu. Mehanizmi učenja. Razlike u učenju. Pokazatelji djelotvornosti poučavanja. Pristupi poučavanju. Metode poučavanja. Poučavanje specifičnih sadržaja: čitanje i pisanje, matematika, prirodne znanosti. Poučavanje vještina učenja. Osobine nastavnika i uspješno poučavanje. Stres u školskom okruženju, stres kod nastavnika. Procjenjivanje i mjerenje školskog postignuća učenika. Evaluacija rada nastavnika.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 212 Kognitivna psihologija 2 i FIL PSI 318 Uvod u edukacijsku psihologiju
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2005) <i>Metode obrazovnih istraživanja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003) <i>Psihologija obrazovanja</i> (poglavlja 1, 3, 6, 7 i 8). Zagreb: IEP.3. Woolfolk, A. (2001) <i>Educational Psychology</i>. Eighth Edition (poglavlja 4, 5). Boston: Allyn and Bacon.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Čudina-Obradović, M. (2004) <i>Kad kraljevna piše kraljeviću: psihološki temelji učenja čitanja i pisanja</i>. Zagreb: Korak po korak.2. Desforges, C. (ur.) (2001) <i>Uspješno učenje i poučavanje: psihologijski pristupi</i>. Zagreb: Educa.3. Grgin, T. (2001) <i>Školsko ocjenjivanje znanja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Liebeck, P. (1995) <i>Kako djeca uče matematiku?</i> Zagreb: Educa.5. Schunk, D. H. (2000) <i>Learning theories: an educational perspective</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.6. Slavin, R. E. (2003) <i>Educational psychology – theory and practice</i>. 6th ed. (poglavlja 4–9). New York: Allyn and Bacon.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Klinička procjena, FIL PSI 413
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P + 1S + 3V; 7 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će se upoznati sa specifičnim tehnikama i metodama kliničke procjene i razumjeti probleme u klasifikaciji i dijagnostici poremećaja. Naučit će klasificirati pojedine aspekte funkcioniranja kao odstupajuće ili normalne. Steći će vještine primjene različitih metoda procjene: bit će osposobljeni za provođenje kliničkog intervjua, te za opažanje i primjenu kliničkih mjernih instrumenata. Naučit će interpretirati i integrirati dobivene podatke te napisati nalaz i mišljenje psihologa, uz poštivanje osnovnih etičkih principa u kliničkoj procjeni.
Sadržaj predmeta: Ciljevi kliničke procjene. Predmet uključuje procjenu sposobnosti, ličnosti i neuropsihološku procjenu. Procjena zasnovana na DSM i MKB klasifikacionim sistemima, kritika dijagnostike koja je isključivo kategorijalna. Upoznavanje s psihologijskim mjernim instrumentima i tehnikama koje se primjenjuju u kliničkoj praksi: klinički intervjui, kliničko opažanje i drugi psihologijski mjerni instrumenti. Integracija podataka kliničke procjene. Pisanje (i etika) nalaza i mišljenja psihologa. Saopćavanje podataka i rezultata procjene.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 315 Uvod u psihopatologiju, FIL PSI 316 Psihologija ličnosti, FIL PSI 216 Psihometrija 2, FIL PSI 311 Uvod u psihologiju ličnosti, FIL PSI 220 Neuropsihologija, FIL PSI 312 Psihologija odrasle dobi i starenja.
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Biro, M., Butollo, W. (ur.) (2003) <i>Klinička psihologija</i>, Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije.2. Davidson G. C., Neale J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Galić, S. (2002) <i>Neuropsihologijska procjena</i> (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Groth-Marnath, G. (1997) <i>Handbook of Psychological Assessment</i>. New York: Wiley & Sons.5. Morrison, J. (1995) <i>The first interview</i>. New York: Guilford Publication.6. Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., Milich, A. (2001) <i>Uvod u Kliničku psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pojedinaac i socijalne interakcije, FIL PSI 414
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P + 1V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Na ovom kolegiju studenti će steći znanja koja će im omogućiti razumijevanje specifičnih uloga i značaja odnosa s drugima u različitim aspektima individualnog i socijalnog funkcioniranja.
Sadržaj predmeta: Socijalna interakcija. Načela reciprocnosti i selektivnosti. Motivi i posljedice udruživanja i vezivanja s drugima. Usamljenost i izolacija. Privrženost i stilovi vezivanja. Međuljudska privlačnost. Razvoj intimnih veza. Tipovi veza. Komunikacija i samootkrivanje u različitim tipovima veza. Sukobi i prekid. Strategije rješavanja sukoba. Ljubomora. Agresivno ponašanje. Teorije agresivnosti. Prosocialno ponašanje i altruizam.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 313 Uvod u socijalnu psihologiju i FIL PSI 317 Socijalna percepcija i stavovi
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Adams, J. M., Jones, W. H. (1999) <i>The handbook of interpersonal commitment and relationship stability</i>. New York: Kluwer Academic/Plenus.2. Gilbert, D. T., Fiske, S. T., Lindzey, G. (1998) <i>The handbook of social psychology</i>. New York: McGraw Hill. Str. 193–316.3. Hewstone, M., Stroebe, W. (2003) <i>Socijalna psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 237–340.4. Pennington, D. (1996) <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 186–212.5. Raboteg-Šarić, Z. (1995) <i>Psihologija altruizma</i>. Zagreb: Alinea.6. Radovi iz tekuće znanstvene i primijenjene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihopatologija, FIL PSI 415
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni je cilj predmeta upoznati studente s osnovnim psihičkim poremećajima koje susrećemo u kliničkoj praksi, s njihovom epidemiologijom, etiološkim faktorima, kliničkom slikom, dijagnostičkim kriterijima te diferencijalnom dijagnozom.
Sadržaj predmeta: Organski mentalni poremećaji (delirij, demencije, organski amnestički poremećaj, organska halucinoza itd.). Ovisnosti o psihoaktivnim supstancama. Schizofrenia. Afektivni poremećaji. Anksiozni poremećaji (generalizirani, paroksizmalni, fobije itd.). Reakcije na stres i poremećaji prilagođavanja. Somatoformni poremećaji (somatizacijski, bolni, konverzivni itd.). Disocijativni poremećaji (amnestički, fuga, višestruka ličnost itd.). Poremećaji spavanja, hranjenja i seksualnosti. Poremećaji ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 315 Uvod u psihopatologiju i FIL PSI 316 Psihologija ličnosti
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Davison, G. C., Neale, J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Jakovljević, M. (1995) <i>Psihijatrija</i>. Samobor: TIP A.G. Matoš.3. Kecmanović, D. (1989) <i>Psihijatrija, tom I i II</i> (određena poglavlja). Beograd – Zagreb – Sarajevo: Medicinska knjiga – Svjetlost.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Edukacijska psihologija: motivacijsko-socijalni procesi, FIL PSI 416
Semestar (semestri) i broj bodova: VIII semestar; 2P + 1S + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Očekuje se da će studenti moći pokazati razumijevanje teorijskih modela i metoda istraživanja u području motivacije i socijalnih procesa u školskom kontekstu. Studenti će moći objasniti i predvidjeti odnos između školskog okruženja i procesa učenja i poučavanja, kao i odnos između motivacijskih i socijalno-emocionalnih varijabli i školskog postignuća. Studenti će moći razlikovati učenike različite ciljne orijentacije u učenju, različitih očekivanja i različitog atribucijskog stila. Prepoznat će važnost interakcije učenik-nastavnik za uspješnost procesa učenja. Moći će planirati i primjenjivati postupke za utvrđivanje i poticanje motivacije za učenje uz sprečavanje nediscipline u razredu te modifikaciju nepoželjnih oblika ponašanja kod učenika. Očekuje se da ovladaju ispitivanjem pripremljenosti djece za polazak u školu.
Sadržaj predmeta: Unutrašnji i vanjski uvjeti učenja. Školsko okruženje i učenje. Primjena teorija motivacije u školskom kontekstu. Ciljne orijentacije u učenju. Interesi i emocije u školskom kontekstu. Ispitna anksioznost. Vjerovanje o samoefikasnosti. Naučena bespomoćnost. Strategije za poticanje u učenju. Uspostavljanje motivacije u razredu. Značaj povratne informacije u školskom učenju. Samoregulirano učenje. Razredna klima. Komunikacijski obrasci u razredu. Nastavnička uvjerenja i očekivanja. Vođenje (upravljanje) razredom i disciplina. Suočavanje s nepoželjnim ponašanjem učenika i oblikovanje poželjnih oblika ponašanja. Suradnja s ostalim akterima obrazovnog procesa. Ispitivanje pripremljenosti djece za polazak u osnovnu školu.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 411 Edukacijska psihologija: učenje i poučavanje
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ormrod, J. E. (2003) <i>Educational psychology – developing learners</i>. 4th ed. (odabrana poglavlja). Columbus: Merrill Prentice Hall. 2. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003) <i>Psihologija obrazovanja</i> (poglavlja 4 i 5). Zagreb: IEP. (poglavlja 4 i 5) 3. Woolfolk, A. (2001) <i>Educational Psychology</i>. Eighth Edition (poglavlja 10, 11, 12). Boston: Allyn and Bacon.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Andrić, V., Čudina-Obradović, M. (1996) <i>Psihologija učenja i nastave</i>. IV dopunjeno izdanje (odabrano poglavlje). Zagreb: Školska knjiga. 2. Brdar, I., Rijavec, M. (1998) <i>Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu</i>. Zagreb: IEP. 3. Čehić, E. (1997) <i>Indikatori zrelosti djece za polazak u osnovnu školu</i>. II izdanje. Sarajevo: Psihoteka-nauka i nastava. 4. Gossen, D. C. (1995) <i>Restitucija, preobrazba školske discipline</i>. Zagreb: Alinea. 5. Hitrec, G. (1991) <i>Kako pripremiti dijete za školu</i> (odabrano poglavlje). Zagreb: Školska knjiga. 6. Olweus, D. (1998) <i>Nasilništvo u školi</i>. Zagreb: Educa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Odabir i razvoj osoblja, FIL PSI 412
Semestar (semestri) i broj bodova: VIII semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osposobiti studente za stručni rad na profesionalnoj orijentaciji, selekciji, obrazovanju i procjenjivanju osoblja. Nakon završetka nastave student će znati osnove profesionalne orijentacije (informiranja i savjetovanja), znat će provesti analizu posla, razumjet će prednosti i nedostatke različitih selekcijskih metoda i bit će u stanju planirati i provesti selekcijski program. U skladu sa strategijom promoviranja cjeloživotnog učenja, studenti će razumjeti temeljne principe profesionalnog obrazovanja, naučiti metodologiju za procjenu obrazovnih potreba i evaluaciju obrazovnih rezultata, te primjenu različitih postupaka procjene radne uspješnosti.
Sadržaj predmeta: Profesionalna orijentacija. Teorije profesionalne orijentacije. Provođenje profesionalne orijentacije: metode i tehnike, instrumenti, profesionalna orijentacija preko interneta. Posao i srodni pojmovi organizacijske strukture. Metode analize posla. Selekcija i obrazovanje: pristupi prilagođavanju ljudi njihovim poslovima. Regrutiranje, preSelekcija i selekcija. Selekcijske metode: testovi sposobnosti, upitnici ličnosti, radne karakteristike i preporuke, pristupni upitnici, intervju, probni rad, centri procjene. Prednosti i nedostaci pojedinih metoda. Vrednovanje selekcijskih programa. Valjanost prediktora za različita zanimanja: mogućnost generalizacije valjanosti. Strategije donošenja selekcijskih odluka. Pravni i etički aspekti selekcijskih odluka. Funkcije profesionalnog osposobljavanja i usavršavanja. Psihološki principi usvajanja znanja i razvoja vještina. Utvrđivanje obrazovnih potreba i razvoj programa obrazovanja radnih ljudi. Metode i tehnike obrazovanja radnih ljudi. Evaluacija obrazovnih programa. Obrazovanje i organizacijska uspješnost. Procjenjivanje radne uspješnosti: ciljevi i metode. Izvori pogrešaka pri procjenjivanju i načini njihova smanjivanja. Povratne informacije.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 319 Uvod u psihologiju rada
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Bahtijarević-Šiber, F. (1999) <i>Management ljudskih potencijala</i> (relevantna poglavlja). Zagreb: Golden marketing.2. Muchinsky, P. M. (2000) <i>Psychology applied to work</i>. 6th ed. (poglavlja 2, 3, 4, 5, 6 i 7). Belmont, CA: Wadsworth.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dunnette, M. D., Hough, L. M. (eds.) (1991) <i>Handbook of industrial and organizational psychology</i> (volume 2). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.2. Holland, J. L. (1992) <i>Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments</i>. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.3. O*NET OnLine. http://online.onetcenter.org/4. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u savjetovanje i psihoterapiju, FIL PSI 418
Semestar i broj bodova: VIII semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je upoznati studente sa osnovnim karakteristikama savjetovanja, psihoterapije i kriznih intervencija. Oni trebaju steći uvid u faktore koji utječu na formiranje odnosa između klijenta i terapeuta, te na ishod tretmana. Putem vježbi studenti će osvijestiti vlastite vrijednosti, vjerovanja, osobine i lične probleme koji mogu utjecati na proces savjetovanja i psihoterapije. Uvježbavat će kako voditi inicijalne seanse, te kako informirati klijenta o pravima i odgovornostima (napraviti terapijski ugovor). Cilj je uvježbavati osnovne komunikacijske vještine kod studenata nužne za uspostavljanje dobrog terapijskog odnosa, procjenu problema klijenta i definiranje ciljeva tretmana. Naučit će osnovne modele, probleme i rezultate istraživanja efikasnosti psihoterapije.
Sadržaj predmeta: Definicije psihoterapije i savjetovanja. Etički principi u savjetovanju i psihoterapiji. Terapijski ugovor i uspostavljanje terapijskog odnosa, odgovornosti terapeuta i klijenta. Osobine savjetovatelja i/ili terapeuta važne za terapijski proces. Klijentov otpor. Osnovne komunikacijske vještine u savjetodavnom / terapijskom procesu. Strukturiranje seanse, definiranje terapijskih ciljeva, planiranje tretmana. Edukacija u psihoterapiji. Istraživanja efikasnosti psihoterapije.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 415 Psihopatologija, FIL PSI 316 Psihologija ličnosti, FIL PSI 312 Psihologija odrasle dobi i starenja, FIL PSI 314 Mentalno zdravlje, FIL PSI 413 Klinička procjena.
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bergin, A. E., Garfield, S. L. (2004) <i>Handbook of psychotherapy and behavior change</i>. New York: Wiley.2. Biro, M., Butollo, W. (ur.) (2003) <i>Klinička psihologija</i>. Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije.3. Corey, G. (2004) <i>Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije</i>. Jastrebarsko: Slap.4. Egan, G. (1998) <i>The skilled helper, A problem-management approach to helping</i>. Pacific Grove: Brooks/Cole.5. Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., Milich, A. (2001) <i>Uvod u Kliničku psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija grupa i međugrupnih odnosa, FIL PSI 419
Semestar (semestri) i broj bodova: VIII semestar; 2P + 1V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznati studente s teorijskim i empirijskim spoznajama o osobinama grupa i karakteristikama međugrupnih odnosa. Ove spoznaje omogućit će im razumijevanje ponašanja ljudi u grupi i međugrupnim kontaktima, te će na taj način biti pripremljeni za preventivno djelovanje na disfunkcionalne oblike ponašanja u grupnom kontekstu.
Sadržaj predmeta: Pojedinci i grupe. Odnosi međuzavisnosti. Razvoj i funkcije grupnih normi. Struktura grupe i utjecaj grupe: kohezivnost grupe, uloga i status. Posljedice preuzimanja uloge. Vodstvo. Komunikacijska struktura grupe: socijalna facilitacija i inhibicija. Socijalna kompenzacija. Grupno donošenje odluka. Socijalna identifikacija i međugrupna diskriminacija. Predrasude. Etnicitet, patriotizam i nacionalizam. Pregovaranje i posredovanje. Ublažavanje i otklanjanje sukoba među grupama.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 414 Pojedinač i socijalne interakcije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Brown, R. (2004) <i>Grupni odnosi</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 23–117, 193–257, 309–357.2. Gahagan, J. (1978) <i>Interpersonalno i grupno ponašanje</i>. Beograd: Nolit.3. Hewstone, M., Stroebe, W. (2003) <i>Socijalna psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 345–453.4. Pennigton, D. (1996) <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Str. 272–294.5. Stangor, C. (2003) <i>Social groups in action and interaction</i>. New York: Psychology Press.6. Radovi iz tekuće znanstvene i primijenjene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihoterapijski pravci, FIL PSI 511
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je upoznati studente sa općim načelima savjetovanja i psihoterapije, te s teorijskim i praktičnim osnovama najvažnijih pravaca u psihološkom savjetovanju i psihoterapiji. Studenti će moći razlikovati terapijske pravce prema njihovim osnivačima i najpoznatijim predstavnicima. Poznavat će teorijske osnove svakog od pojedinih psihoterapijskih pristupa, razumjet će osnove terapijskog procesa, te prednosti i slabosti svakog od pravaca. Također, studenti će se upoznati s glavnim terapijskim tehnikama, a uvježbat će primjenu po jedne tehnike tipične za svaki psihoterapijski pravac.
Sadržaj predmeta: Studenti se upoznaju sa osnovnim teorijama i tehnikama u okviru psihodinamskih, humanističkih i bihevioralno-kognitivnih orijentacija, te sistemskih pristupa. Također, steknu znanja o integrativnom psihoterapijskom pristupu.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 418 Uvod u savjetovanje i psihoterapiju
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Biro, M., Butollo, W. (ur.) (2003) <i>Klinička psihologija</i>. Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije.2. Corey, G. (2004) <i>Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Corey, G. (2001) <i>Case approach to counseling and psychotherapy</i>. Belmont: Brooks/Cole.4. Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., Milich, A. (2001) <i>Uvod u Kliničku psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap5. Patterson, C. H. (1996) <i>Theories of psychotherapy</i>. Harper Collins College Publ.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Motivacija i radno ponašanje, FIL PSI 517
Semestar (semestri) i broj bodova: IX semestar; 2P + 1S + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumjeti proces radne motivacije i naučiti različite pristupe motiviranju zaposlenika u organizacijama. Student će upoznati glavne teorije motivacije za rad, naučit će mjeriti stavove prema radu i razumjet će kako oblikovanje posla, sistemi nagrađivanja i rukovodna praksa utječu na motivaciju i radno ponašanje.
Sadržaj predmeta: Motivacija i radna uspješnost. Pregled glavnih faktora koji utječu na motivaciju za rad. Teorije motivacije za rad: Maslowljeva teorija hijerarhije potreba, Herzbergova dvofaktorska teorija, McClellandova teorija potrebe za postignućem, teorija očekivanja, teorija jednakosti, teorija postavljanja ciljeva. Implikacije pojedinih teorija za strategije motiviranja ljudi. Stavovi prema radu: zaokupljenost radom, organizacijska odanost, zadovoljstvo u poslu. Radne vrijednosti. Stavovi i radni učinak. Posljedice nepovoljnih stavova: izostanci, fluktuacija, zakašnjanje, devijantno ponašanje. Organizacija rada i motivacija: tradicionalni pristupi, noviji pristupi. Model karakteristika posla i načela obogaćenja rada. Nove tehnologije i oblikovanje rada. Sustavi raspodjele plaće. Metode procjene poslova. Oblikovanje poticajnog sustava nagrađivanja. Vođenje i rukovođenje: teoretski pristupi razumijevanju vodstva. Stilovi rukovođenja. Motivacijske implikacije različitih stilova vodstva. Rukovođenje postavljanjem ciljeva. Rukovođenje koje potiče inicijativu osoblja. Međukulturalni aspekti motivacije za rad i njihove implikacije.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 319 Uvod u psihologiju rada i FIL PSI 317 Socijalna percepcija i stavovi
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Bahtijarević-Šiber, F. (1999) <i>Management ljudskih potencijala</i> (relevantna poglavlja). Zagreb: Golden marketing.2. Muchinsky, P. M. (2000) <i>Psychology applied to work</i>. 6th ed. (poglavlja 8, 9, 10, 11 i 12). Belmont, CA: Wadsworth.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Kanfer, R. (1990) <i>Motivation Theory and Industrial and Organizational Psychology</i>. U: Dunnette, M. D., Hough, L. M. (eds.) <i>Handbook of Industrial and Organizational Psychology</i> (Volume 2). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.2. Steers, R. M., Porter, L. W. (1991) <i>Motivation and Work Behavior</i>. McGraw-Hill.3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Etika istraživačke i stručne djelatnosti psihologa, FIL PSI 512
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2 P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Senzibilizacija na etička pitanja i etičke dileme i priprema za etičko ponašanje u struci. Stjecanje vještine prepoznavanja etičkih pitanja i donošenja etičkih odluka.
Sadržaj predmeta: Filozofski temelji etike. Opća etička načela i vrijednosni sistemi. Etičke teorije. Etički kodeksi. Etika psiholoških znanstvenih istraživanja. Etika profesionalne djelatnosti psihologa. Etika kliničkog psihologa. Obavješćavanje učesnika u istraživanju odnosno klijenata i dogovor s njima. Prepoznavanje etičkih pitanja i etičkih dilema, proces donošenja etičkih odluka. Suradnja s predstavnicima drugih struka u donošenju etičkih odluka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Francis, R. D. (1999) <i>Ethics for Psychologists</i>. Leicester: BPS Books.2. Kolesarić, V. (1996) „O Etičkom kodeksu hrvatskog psihološkog društva”. U: <i>Hrvatski psihologijski glasnik</i>. 3-4 (II). Str. 11–14.3. Kolesarić, V. (2003) „Neki psihologijski aspekti etike u istraživanju s djecom”. U: <i>Dijete i društvo</i>. 1 (5). Str. 83–91.4. Ostala literatura koja se odnosi na etiku u psihologiji.5. Roth, J. K. (1995) <i>International Encyclopedia of Ethics</i>. London, Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija roditeljstva, FIL PSI 461
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječiji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.
Sadržaj predmeta: Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječije ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bornstein, M. H. (2002) <i>Handbook of parenting</i>. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.2. Brooks, J. B. (2001) <i>Parenting</i>. 3rd ed. Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.3. Delač-Hrupelj, J., Miljković, D., Lugomer Armano G. (2000). <i>Lijepo je biti roditelj</i>. Zagreb: Creativa.4. Hoghughi, M., Long, N. (Eds.) (2005) <i>Handbook of parenting: Theory, research and practice</i>. SAGE.5. Martin, C. A., Colbert, K. K. (1997) <i>Parenting: A life span perspective</i>. NY: McGraw-Hill.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija sporta, FIL PSI 462
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će dobiti temeljna znanja iz psihologije sporta, steći uvid u ulogu psiholoških činioca u trenažnom procesu, sportskom uspjehu i neuspjehu, te se upoznati sa osnovnim principima savjetodavnog, edukativnog i terapijskog rada u sportu.
Sadržaj predmeta: Definicija i predmet psihologije sporta. Specifični problemi psihologije sporta. Mjesto psihologije sporta u okviru ostalih psiholoških disciplina. Komponente uspješnosti u sportskoj aktivnosti. Utjecaj sposobnosti na sportsku uspješnost: analiza efikasnosti sportista, analiza kognitivnog opterećenja sportske aktivnosti, analiza mogućeg djelovanja sportske aktivnosti na razvoj kognitivnih sposobnosti. Mentalni razvoj djece kroz sport. Psihološke osobine različitih uzrasnih kategorija sportista. Utjecaj osobina ličnosti na sportsku uspješnost: moralnost, anksioznost, inferiornost, superiornost, agresivnost, motivacija. Mentalne sposobnosti odgovorne za uspjeh u sportu, analiza opterećenja sportske aktivnosti, karakteristike ličnosti sportiste, utjecaj sportske aktivnosti na razvoj i promjene osobina ličnosti. Grupni procesi i interakcija u sportskoj grupi. Kohezija grupe. Uloga trenera. Komunikacija u sportu. Poremećaji hranjenja kod sportista. Zloupotreba supstanci. Doping. Iscrpljenost i pretjerano treniranje. Roditelji sportista u sportu. Psihoterapija u sportu. Psihološke vještine treninga. Psihološka priprema. PST.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bajraktarević, J. (2004) <i>Tajne uspjeha u sportu, teorija i empirija</i>. Sarajevo: Prosperitet.2. Lazarević, Lj. (1987) <i>Psihološke osnove fizičke kulture</i>. Beograd: Partizan.3. Lazarević, Lj. (1994) <i>Psihološka priprema sportista</i>. Beograd.4. Murphy, S. (1995) <i>Sport Psychology Interventions</i>. Champaign: Human Kinetics.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Socijalne kognicije, FIL PSI 463
Semestar i broj bodova: VII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje najvažnijih teorijskih postavki i empirijskih nalaza za razumijevanje važnosti subjektivne konstrukcije socijalne okoline. Razumijevanje njezinog djelovanja na uočavanje i pamćenje informacija, prosuđivanje, emocije i ponašanje. Uočavanje vlastitih pristranosti i ograničenja u rasuđivanju te unapređivanje načina rasuđivanja.
Sadržaj predmeta: Kognitivni pristup u socijalnoj psihologiji. Automatsko i kontrolirano procesiranje informacija. Uloga shema i heuristika u mišljenju i zaključivanju o socijalnom svijetu. Teorije atribucije. Prethodujuć činitelji, atribucijske dimenzije i posljedice atribuiranja. Pristranosti u atribuiranju; razlika izvođač – promatrač. Opažanje sebe. Atribucija emocija. Primjena spoznaja o atribuciji. Kognitivni i atribucijski pristup stereotipima. Odnos socijalne kognicije i socijalnog ponašanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M. (2002) <i>Social Psychology</i>. Prentice Hall.2. Fiske, S. T., Taylor, S. E. (1991) <i>Social Cognition</i>. McGraw-Hill, Inc.3. Hewstone, M., Stroebe, W. (2002) <i>Uvod u socijalnu psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.4. Kunda, Ž. (2002) <i>Social Cognition: Making Sense of People</i>. Massachusetts: The MIT Press.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija u zajednici, FIL PSI 464
Semestar (semestri) i broj bodova: VIII semestar; 1P + 1S; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati temeljne pojmove iz područja psihologije u zajednici. Na informativnoj razini studenti će steći znanja o vrstama preventivnih programa, ulozi psihologa u zajednici te značaju etičkih načela u oblasti prevencije. Studenti će naučiti istraživačke metode i postupke evaluacije primarnopreventivnog rada, što će ih osposobiti za planiranje i provođenje preventivnih programa.
Sadržaj predmeta: Temelji i osnovni principi psihologije u zajednici. Glavna područja psihologije u zajednici. Novi sistem kategorizacije tipova prevencije – primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. Ekološka orijentacija. Teorija etiketiranja. Koncept zaštite i unapređivanja mentalnog zdravlja u zajednici. Psiholog u zajednici. Preventivni programi u zajednici. Programi primarne prevencije. Etika primarne prevencije. Istraživanja i evaluacija primarnopreventivnog rada. Socijalna podrška i grupe samopomoći. Nastava se provodi kroz predavanja i seminare u jednom semestru, s tim da je nastavu moguće izvoditi kondenzirano putem niza koncentriranih predavanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Levine, M., Perkins, D. V. (1997) <i>Principles of Community Psychology, Perspectives and Applications</i> (odabrana poglavlja). New York: Oxford University Press.2. Orford, J. (1992) <i>Community Psychology, Theory and Practice</i> (odabrana poglavlja). New York: John Wiley & Sons.3. Scileppi, J. A., Teed, E. L., Torres, R. D. (2000) <i>Community Psychology. A Common Sense Approach to Mental Health</i>. New Jersey: Prentice Hall.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dalton, J. H., Elias, M. J., Wandersman, A. (2001) <i>Community Psychology, Linking Individuals and Communities</i> (odabrana poglavlja). US: Wadsworth Thomson Learning.2. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Multivarijatne metode, FIL PSI 465
Semestar i broj bodova: VIII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osposobiti studente za samostalni odabir, ocjenu adekvatnosti i tehničku izvedbu odabranih metoda za multivarijantnu analizu podataka te kvantitativnu interpretaciju rezultata dobijenih njihovom primjenom.
Sadržaj predmeta: Multivarijantne metode usmjerene na analize dimenzionalnosti unutar grupa varijabli kao što su faktorska i klaster analiza, analiza korespondencije, multidimenzionalno skaliranje. Multivarijantne metode usmjerene na analize zavisnosti unutar i između grupa varijabli kao što su diskriminacijska i višestruka regresijska analiza, logistička regresijska analiza, kanonička korelacijska analiza, multivarijantna analiza varijance. U okviru kolegija studenti će se upoznati s dva dimenzionalna modela i dva prediktivna / klasifikacijska modela, te se osposobiti za analize i kvantitativne interpretacije na realnim podacima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Fulgosi, A. (1984) <i>Faktorska analiza</i>. Zagreb: Školska knjiga.2. Grimm, L. G., Yarnold, P. R. (Eds.) (1995) <i>Reading and Understanding Multivariate Statistics</i>. Washington: American Psychological Association.3. Norusis, M. J. (1993) <i>SPSS for Windows - Professional Statistics</i>. Chicago: SPSS Inc.4. Tabachnik, Tabachnik, G. B., Fidell, L. S. (1996) <i>Using multivariate statistics</i>. 3.ed. Harper Collins College Publishers.5. Ostala literatura koja se odnosi na multivarijantne metode i rad sa SPSS-om.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Politička psihologija, FIL PSI 466
Semestar i broj bodova: VIII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje s psihološkim aspektima političkih fenomena kao i proučavanje politološkog aspekta psiholoških fenomena.
Sadržaj predmeta: Predmet, teorije i metode političke psihologije. Predmet socijalne psihologije. Teorijski pristupi psihologije značajni za političku psihologiju. Metode političke psihologije. Politički stavovi. Psihologija nacionalnih i međunacionalnih odnosa. Ličnost i politika. Politička kultura. Autoritarna ličnost. Konformizam. Psihologija grupe. Psihološki aspekti socijalnih pokreta. Psihološke dimenzije socijalne strukture. Psihologija vođe i vođstva u politici. Psihologija političkog ponašanja. Motivacijska dimenzija političkog ponašanja. Odlučivanje i konflikt. Psihologija propagande. Ratna propaganda.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ajduković, M., Pećnik, N. (1994) <i>Nenasilno rješavanje sukoba</i>. Zagreb: Alinea.2. Heap, K. (1985) <i>Group work process: theory and practice</i>. Oxford: Oxford University Press.3. Pruitt, D. G., Carnevale, P. J. (1993) <i>Negotiation in social conflict</i>. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.4. Stroebe, W., Kruglanski, A., Bar-Tal, D., Hewstone, M. (Eds.) (1988) <i>The social psychology of intergroup conflict</i>. New York: Springer-Verlag.5. Šiber, I. (1998) <i>Osnove političke psihologije</i>. Zagreb: Politička kultura.6. Worchell, S., Austin, W. G. (Eds.) (1986) <i>Psychology of intergroup relations</i>. Chicago: Nelson-Hall.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psiholog u skrbi za starije ljude, FIL PSI 467
Semestar i broj bodova: VIII semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Usvojiti znanja o faktorima koji djeluju na proces starenja te o promjenama u procesu starenja. Upoznati primjerene istraživačke metode i postupke za proučavanje procesa starenja i starosti. Primijeniti znanja o starenju i starosti u sprečavanju i umanjivanju nepovoljnih učinaka starenja odnosno u poboljšanju kvalitete življenja u starosti.
Sadržaj predmeta: Starenje i starost naroda i pojedinca. Teorije starenja. Metode i metodološki problemi istraživanja starosti i starenja. Promjene u sposobnostima: tjelesnim, senzornim, motoričkim, kognitivnim. Ličnost i starenje. Prilagodba na starenje. Promjene u socijalnim odnosima: obitelj, društvo, umirovljenje. Posebni problemi starijih osoba: depresija, demencija, nemoć. Uspješno starenje. Modeli skrbi za starije ljude: institucionalni i vaninstitucionalni. Komunikacija sa starijim osobama. Uloga psihologa u skrbi za starije ljude.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Despot-Lučanin, J. (2003) <i>Iskustvo starenja</i> (pogl. 1–2, 10). Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Despot-Lučanin, J. (1998) „Zdravstvena psihologija i starenje”. U: Havelka, M. (ur.) <i>Zdravstvena psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Schaie, K. W., Willis, S. L. (2001) <i>Psihologija odrasle dobi i starenja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Forenzična psihologija, FIL PSI 561
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente s psihološkim karakteristikama svih sudionika u istražnim i sudskim postupcima. Studenti će steći znanja koja su nužna za razumijevanje procesa svjedočenja, davanja iskaza i priznanja.
Sadržaj predmeta: Oblasti forenzične psihologije. Primjena psihologijskih spoznaja u raznim domenama prava. Forenzični značaj osnovnih psihičkih procesa i razumijevanja ličnosti. Psihologija svjedočenja: psihički procesi na kojima se zasniva svjedočenje; faktori i uvjeti koji utječu na tačnost svjedočenja. Psihološki faktori koji utječu na tačnost svjedočenja. Psihološki faktori u prepoznavanju počinitelja. Psihološki faktori u dosjećanju svjedoka i žrtava. Mogućnosti poboljšanja dosjećanja i prepoznavanja svjedoka. Tehnike uzimanja izjava od odraslih i djece. Kognitivni intervju. Psihologija kriminaliteta. Psihološke osobitosti počinitelja kaznenih djela. Antisocijalne ličnosti: biološki, socijalni i interakcijski činioci u formiranju istih. Forenzično-psihološki aspekti maloljetne delinkvencije. Psihološko profiliranje. Forenzično-psihologijski aspekti penologije. Psiholog kao dio forenzičnog tima. Psiholog kao vještak. Psihologijske metode u detekciji laži. Analiza vjerodostojnosti iskaza. Analiza neverbalnog ponašanja. Analiza fizioloških pokazatelja (poligrafsko ispitivanje). Otkrivanje laži pomoću testova (simulacija, disimulacija, agravacija poremećaja).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Hess, A. K., Weiner, I. B. (1999) <i>The Handbook of Forensic Psychology</i>. Chichester: Wiley, New York.2. Mejovšek, M. (2002) <i>Uvod u penološku psihologiju</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.3. Šeparović, Z. (1981) <i>Kriminologija i socijalna patologija</i>. Zagreb: Pravni fakultet.4. Zarevski, P. (1991) „Pamćenje i vjerodostojnost svjedočenja”. U: <i>Penološke teme</i>. 1–4. Str. 1– 47.5. Internet izvori: različite baze podataka i ostali relevantni izvori.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PSIHLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Razvojna psihopatologija, FIL PSI 562
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa općim i specifičnim znanjima i istraživanjima u području razvojne psihopatologije. Studenti će se upoznati s procjenom, dijagnostičkim kriterijima, kao i s mogućnostima tretmana specifičnih poremećaja u razdoblju djetinjstva i adolescencije.
Sadržaj predmeta: Teorijski modeli razvojne psihopatologije. Rizični i zaštitni faktori u razvoju psihopatologije. Odnos psihopatologije i normalnog razvoja. Prevencija psihopatologije u djetinjstvu i adolescenciji. Učestalost psihopatologije kod djece i adolescenata. Opis kliničke slike, tehnike procjene i mogućnost tretmana nekih od tipičnih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji (internalizirani poremećaji, eksternalizirani poremećaji, specifični poremećaji razvojne dobi, pervazivni razvojni poremećaji).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Davison, G. C., Neale J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Jakovljević, M. (1995) <i>Psihijatrija</i>. Samobor: TIP A. G. Matoš.3. Kecmanović, D. (1989) <i>Psihijatrija, tom I i II</i> (određena poglavlja). Beograd – Zagreb – Sarajevo: Medicinska knjiga – Svjetlost.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PSIHLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi, FIL PSI 563
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će razumjeti i moći objasniti pojam posebnih potreba u školskom kontekstu. Upoznat će se s karakteristikama djece s teškoćama u školi, moći će razlikovati pojedine teškoće te prepoznati ulogu pojedinih faktora u njihovom nastanku. Studenti će naučiti da prepoznaju probleme prilagodbe djece s teškoćama u školi. Nakon praćenja ovog predmeta očekuje se da će studenti biti pripremljeni za učešće u timskom planiranju, izvođenju i praćenju izvođenja programa učenja za ove učenike, te da će biti pripremljeni za zajednički rad s nastavnicima. Studenti će moći procijeniti primjerenost, tj. prednosti i nedostatke pojedinih intervencijskih postupaka u odnosu na vrstu teškoće.
Sadržaj predmeta: Pristupi učeniciima s posebnim potrebama. Novi pogledi na odnos prema učeniciima s teškoćama u školi. Djeca s teškoćama u učenju. Identificiranje učenika s teškoćama u učenju te pristupi i metode rada s učeniciima koji imaju teškoće u učenju. Djeca sa senzornim, tjelesnim, govornim i zdravstvenim smetnjama. Mentalna zaostalost. Hiperaktivnost i poremećaj pažnje. Djeca sa smetnjama u ponašanju i sa emocionalnim teškoćama. Razne vrste emocionalnih teškoća i smetnji u ponašanju te strategije u grupnom i individualnom radu s ovim učeniciima. Stavovi nastavnika i vršnjaka o učeniciima s teškoćama u školi. Školski neuspjeh učenika s teškoćama u školi.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 416 Edukacijska psihologija: motivacijsko-socijalni procesi
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Kocijan-Hercigonja, D. (1997) <i>Hiperaktivno dijete</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Ormrod, J. E. (2003) <i>Educational psychology – developing learners</i>. 4th ed. (poglavlje 5). Columbus: Merrill Prentice Hall.3. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003) <i>Psihologija obrazovanja</i> (poglavlje 2). Zagreb: IEP.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ajduković, M. i sur. (1995) <i>Prevenција poremećaja u ponašanju kod djece stradalnika rata</i>. Zagreb: DPP.2. Blanco, R. F., Bogacki, D. F. (1988) <i>Prescriptions for children with learning and adjustment problems</i>. 3rd ed.. Springfield, Illinois: Charles Thomas Publisher.3. Slavin, R. E. (2003) <i>Educational psychology – theory and practice</i>. 6th ed. (poglavlje 12). New York: Allyn and Bacon.4. Visser, J., Daniels, H., Cole, T. (2001) <i>Emotional and behavioural difficulties in mainstream schools</i>. New York: Elsevier.5. Winkel, R. (1996) <i>Djeca koju je teško odgajati</i>. Zagreb: Educa.6. Woolfolk, A. (2005) <i>Educational psychology</i>. 9th ed. (poglavlje 4). Boston: Allyn and Bacon.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Psihologija u marketingu, FIL PSI 564
Semestar i broj bodova: IX semestar; 3P; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Omogućiti studentima da razumiju psihološke, sociološke i ekonomske procese koji utječu na odluke potrošača te razmotriti njihove implikacije za organizacije, potrošače i društvenu dobrobit. Osposobiti studente za učešće u marketinškim istraživanjima i evaluaciji marketinških strategija i kampanja, te za učešće u pripremama i provođenju marketinških kampanja.
Sadržaj predmeta: Definicija i određenje marketinga i psihologije u marketingu. Istraživanja u marketingu. Kvantitativna i kvalitativna istraživanja. Psihološka analiza procesa kupovanja: uloga vanjskih i individualnih faktora. Modeli potrošačkog ponašanja. Analiza kupovnog procesa. Strategije u marketingu. Evaluacija marketinških strategija i kampanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Burns, A. C., Bush, R. F. (2000) <i>Marketing research</i>. Third edition. New Jersey: Prentice Hall.2. Loudon, D. L., Della Bitta, A. J. (1993) <i>Consumer behaviour. Concepts and applications</i>. Fourth edition. McGraw – Hill Inc.3. Tihi, B. (2005) <i>Istraživanja u marketingu</i>. Sarajevo: Ekonomski fakultet.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Engel, J. F., Blackwell, R. D., Miniard, P. W. (1995) <i>Consumer Behavior</i>. Eight Edition. The Dryden Press.2. Kotler, P., Armstrong, G. (2001) <i>Principles of Marketing</i>. Ninth Edition.3. Peter. P. J., Olson, J. C. (1996) <i>Consumer Behavior and Marketing strategy</i>. Fourth Edition. McGraw-Hill Companies, Inc.4. Ostala literatura iz oblasti marketinga i ponašanja potrošača.5. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Procjena i tretman psihičkih poremećaja, FIL PSI 565
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj je predmeta stjecanje znanja o nastanku nekih specifičnih poremećaja i njihovih kliničkih manifestacija, upoznavanje i stjecanje vještina procjene te upoznavanje s različitim metodama tretmana pojedinih poremećaja. Studenti će moći razumjeti osnovne psihopatološke entitete, odabrati i primijeniti odgovarajuće postupke kliničke procjene za pojedine poremećaje, te dati preporuku za tretman.
Sadržaj predmeta: Etiologija, procjena i tretman anksioznih poremećaja. Opće karakteristike, procjena i tretman poremećaja raspoloženja. Etiologija, procjena i tretman poremećaja hranjenja. Klinički simptomi, procjena i tretman shizofrenije. Opće karakteristike, procjena i tretman poremećaja koji se prvi put dijagnosticiraju u djetinjstvu ili adolescenciji.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 418 Uvod u savjetovanje i psihoterapiju i FIL PSI 413 Klinička procjena
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Davidson G. C., Neale, J. M. (1999) <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (odabrana poglavlja). Jastebarsko: Naklada Slap.2. Groth-Marnath, G. (1997) <i>Handbook of psychological assesment</i>. New York: Wiley & Sons.3. Lindsay, S. J. E., Powell, G. E. (1994) <i>The handbook of clinical and adult psychology</i>. London: Routhledge.4. Nathan, P. E., Gorman, J. M. (1998) <i>A guide to treatments that work</i>. New York: Oxford.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave psihologije, FIL PSI 566
Semestar i broj bodova: IX semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će biti osposobljeni za planiranje i pripremanje nastave, odabir odgovarajuće metode podučavanja, te za odabir oblika praćenja i ocjenjivanja učeničkog napretka. Stečena znanja o podučavanju studenti će moći primijeniti u školskom ili vanškolskom okruženju.
Sadržaj predmeta: Uvod u metodiku nastave. Primjena psiholoških metoda i tehnika u nastavi psihologije kao srednjoškolskog predmeta. Nastavne metode. Direktno podučavanje. Suradničko učenje. Podučavanje kroz raspravu. Otkrivanje u nastavi. Praćenje napretka učenika. Vrednovanje ishoda podučavanja i ocjenjivanje. Evaluacija nastave i nastavnika. Podučavanje odraslih.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 411 Edukacijska psihologija: učenje i poučavanje i iz FIL PSI 416 Edukacijska psihologija: motivacijsko-socijalni procesi
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Arends, R. I. (1991) <i>Learning to teach</i>. New York: McGraw Hill.2. Kyriacou, C. (1997) <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Zagreb: Educa.3. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003) <i>Psihologija obrazovanja</i>. Zagreb: IEP – Vern.4. Ostala literatura koja se odnosi na metodiku nastave.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Praktikum iz psihoterapije i savjetovanja, FIL PSI 567
Semestar i broj bodova: X semestar; 1P + 2V; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj je predmeta razvijanje osnovnih vještina koje se najčešće koriste u individualnom savjetodavnom i psihoterapijskom radu. Uključene su vještine korisne u svim područjima savjetodavnog rada, ne samo na radnom mjestu kliničkog psihologa. Nakon odslušanog predmeta studenti bi trebali: poznavati osnovne tehnike aktivnog slušanja; znati prepoznati i pojasniti konflikte klijenta; znati postavljati adekvatna i pravovremena pitanja, te adekvatno reagirati na neverbalno ponašanje klijenta; prepoznavati otpor, transferne i kontratransferne procese, te prepoznavati i koristiti „snage“ klijenta u savjetodavnom i terapijskom radu.
Sadržaj predmeta: Sadržaj programa obuhvaća uvježbavanje osnovnih vještina u savjetodavnom i psihoterapijskom radu s klijentima: sumiranje, reflektiranje, ponavljanje zadnje fraze, poticanje samootvaranja klijenta, postavljanje pitanja, reagiranje na kognitivni sadržaj i emocije klijenta, „izazivanje“, uočavanje i reagiranje na neverbalno ponašanje klijenta, rad na unutrašnjim i socijalnim konfliktima (igranje uloga), baratanje šutnjom, rad na otporu, transferu i kontratransferu, te isticanje jakih strana klijenta.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta FIL PSI 418 Uvod u savjetovanje i psihoterapiju i iz FIL PSI 511 Psihoterapijski pravci
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Egan, G. (1998) <i>The skilled helper, A problem-management approach to helping</i>. Pacific Grove: Brooks/Cole.2. Egan, G. (1998) <i>Excercises in helping skills, A manual to accompany the skilled helper</i>. Pacific Grove: Brooks/Cole.3. Harsen, M., VanHasselt, V. B. (1998) <i>Basic interviewing, A practical guide for conselors and clinicians</i>. London: Lawrence Erlbaum.4. Nelson-Jones, R. (2003) <i>Basic counselling skills, A helper manual</i>. London: Sage.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Zdravstvena psihologija, FIL PSI 568
Semestar i broj bodova: X semestar; 2P + 1V; ECTS 4
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati temeljne pojmove iz područja zdravstvene psihologije. Steći će znanja o utjecaju psihičkih faktora na zdravlje i bolest, kao i o utjecaju bolesti i tjelesnih smetnji na razvoj psihičkih problema. Studenti će imati priliku da spoznaju koja su osnovna područja rada zdravstvenih psihologa. Upoznat će se s mogućnostima primjene psiholoških metoda i tehnika u očuvanju zdravlja, liječenju i rehabilitaciji bolesti. Studenti će usvojiti osnovna načela pružanja podrške bolesnicima te će moći sudjelovati u organizaciji preventivnih zdravstvenih programa.
Sadržaj predmeta: Definicija zdravstvene psihologije. Biopsihosocijalni model zdravlja i bolesti. Komunikacija u zdravstvu: interakcija bolesnik – zdravstveni radnici – okolina. Psihološke teškoće bolesnika u bolnici (djeca, odrasli). Psihičke reakcije na bolest. Psihološki aspekti hroničnih i neizlječivih bolesti (kardiovaskularne bolesti, dijabetes, SIDA, maligna oboljenja itd.). Gubitak i tugovanje. Rad zdravstvenog psihologa u području pedijatrije, dermatologije, kardiologije, onkologije, endokrinologije, neurohirurgije. Istraživačke i edukacijske aktivnosti zdravstvenih psihologa. Zdravstvena psihologija i mogućnost preventivnih aktivnosti (promjena životnog stila i štetnih životnih navika kao oblik prevencije). Nastava se provodi kroz predavanja i vježbe u jednom semestru, s tim da se dio vježbi može provoditi na različitim bolničkim odjeljenjima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusemestralni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Havelka, M. (ur.) (2002) <i>Zdravstvena psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.2. Taylor, S. E. (1995) <i>Health Psychology</i>. Third edition (odabrana poglavlja). McGraw-Hill, Inc.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Ogden, J. (2004) <i>Health Psychology: A Textbook</i> (odabrana poglavlja). Berkshire: Open University Press, McGraw-Hill Education.2. Sarafino, E. P. (2002) <i>Health Psychology: Biopsychosocial Interactions</i> (odabrana poglavlja). New York: John Wiley & Sons.3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Organizacijska psihologija, FIL PSI 569
Semestar i broj bodova: X semestar; 3P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osposobiti studente za razumijevanje procesa koji se zbivaju u modernim organizacijama. Studenti će upoznati osnovne organizacijske teorije, probleme formiranja učinkovitih radnih grupa, pojmove i učinke organizacijske klime i kulture te pristupe promjeni i razvoju organizacija.
Sadržaj predmeta: Organizacija i organizacijsko ponašanje. Organizacijske teorije: klasične, neoklasične i suvremene. Pojedinaac u organizaciji: socijalizacijski procesi i karijera u organizaciji. Organizacijski stavovi: odanost organizaciji, psihologijski sporazum. Radna grupa i faktori njene učinkovitosti: veličina grupe, motivacija članova, grupna kohezija i norme, komunikacijska struktura. Grupno odlučivanje. Timovi i njihova učinkovitost. Organizacijska klima i kultura. Izvori, vrste i posljedice organizacijske klime. Organizacijska socijalizacija i pojam organizacijske kulture. Upravljanje organizacijskom kulturom. Razvoj i mijenjanje organizacije. Modeli planiranih promjena. Praksa organizacijskog razvoja: glavne metode organizacijskih intervencija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">1. Bahtijarević-Šiber i autori (1991) <i>Organizacijska teorija</i>. Zagreb: Informator.
Preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Argyle, M. (1990) <i>The social psychology of work</i>. London: Penguin Group.2. Drenth, P. J. D., Thierry, H., De Wolff, C. J. (Eds.) (1998) <i>Organizational psychology</i>. Psychology Press Ltd Hove, UK.3. Robbins, S. R. (1996) <i>Bitni elementi organizacijskog ponašanja</i>. Zagreb: Mate.4. Sorge, A. (Ed.) (2002) <i>Organization</i>. London: Thompson Learning.5. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.6. Ostala literatura koja se odnosi na organizacijsku psihologiju.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Primijenjena socijalna psihologija, FIL PSI 570
Semestar i broj bodova: X semestar; 2P + 1V; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Strukturiranje znanja iz socijalne psihologije u svrhu praktične primjenjivosti, mogućnost predviđanja ponašanja na temelju socio-psiholoških teorija i modela, konceptualizacija i implementacija socijalnih vještina u interpersonalnim odnosima.
Sadržaj predmeta: Indeksi socijalno adekvatnog ponašanja: asertivnost. Socijalne vještine – socijalna kompetencija. Stvaranje prijateljstva i interpersonalno privlačenje. Klinički, nasuprot socijalnopsihologijskom pristupu u proučavanju socijalnih vještina. Teoretski model socijalnih vještina: od analogije s modeliranjem perceptivnih i motoričkih vještina do kognitivno-psihologijskog pristupa. Poimanje socijalnih vještina kao situacijski specifičnih reakcija: Argyleova funkcionalna analiza socijalnih situacija (strukturnalni pristup). Uvježbavanje (trening) socijalnih vještina. Socijalne vještine potrebne za obavljanje zvanja s posebnim profesionalnim zahtjevima. Vještine rješavanja kriznih i konfliktnih situacija. Persuazivne vještine. Vještina rukovođenja. Vještina nadziranja. Organizacijske vještine. Komunikacijske vještine (javno izlaganje, intervjuiranje). Transakcijske vještine. Vještina uspostavljanja interpersonalnih odnosa.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta FIL PSI 414 Pojedinač i socijalne interakcije
Način provjere znanja: Znanje studenata provjerava se kontinuirano tokom semestra kroz vježbe, seminarske radove, polusestrialni ispit te završni pismeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Argyle, M., Furnham, A., Graham, J. (1981) <i>Social situations</i>. Cambridge: Cambridge University Press.2. Calhoun, J. F., Acocella, J. R. (1990) <i>Psychology of adjustment and human relationships</i>. New York: McGraw-Hill.3. Cavadino, M., Dignan, J. (1992) <i>The penal system</i>. London: Sage.4. Hargie, O., Saunders, C., Dickinson, D. (1981) <i>Social skills in interpersonal communication</i>. London: Croom Helm.5. McKay, M., Davis, M., Fanning, P. (1995) <i>Messages: The communication skills book</i>.6. Radovi iz tekuće znanstvene i primijenjene periodike.